

אב. המכמר היה מחלקו לשבעה בתי אבות כמנין א"ימי השבוע כל אחד עובד יומו וחקי בית אב של אהוה יום היו ישינים שם על ארון רובדין: ופרחי בהונה. בחורים שמתחיל שער זקנים לפרוח וכן היו השומרים: בכתו. לשון כרים וכסחות: איש ככתו בארץ. שלא היו יסולים לשכב שם

ש"ג מטות. אלא בארץ כדרך שומרי הלכות המלכים: ומניחים אותן תחת ראשיהן. כנגד ראשיהן. ולא תחת ראשיהן ממש לפי שיש צבגדי כהונה שיש צפן כלאים כגון אכילת ואין מותר להשתמש צפן אלא בשעת עבודה: ומתכסים בכסות עצמן. צבגדי חול: במסיבה. במחילה המהלכת תחת הצורה שמחילה יספה תחת המקדש וכל המקדש קרוי צורה כדכתיב (ד"ה א' כ"ט) אל הצורה אשר הכיטוה. ומפני שהיה צפן קרי לא היה מהלך דרך העורה אלא דרך לא נתקדשו: והגרות היו (דולקים. במחילה מכאן ומכאן: ומדורה היתה שם. שהכין מתחמם בה לאחר שטבל: וזה היה כבודו. שלא נכנס בו אדם מעולם כ"ו שהיה חדרו שם: מצאו

בית אב ישינים שם. בחניה שבחול. עיין צפ"ה הר"ב דכוף מדות: ומפתחות העורה ביום. כלומר בידי חותם הכהנים [בישינים] לשם היו מונחת כל מפתחות העורה ומפרש במס' מדות [ספ"ק] היכן היתה [הנחתן] מקום היה שם אמה על אמה וכו' לשון המפרש: ופרחי כהונה. פירש הר"ב צמורים במחילה שער זקנים לפרוח וכן היו השומרים. ובגמ' אמרי' תתם קרו להו רובים הכא קרו להו פרמי כהונה. אמרי' און. תתם דלא מטו למעבד עבודה קרו להו רובים. הכא דמטו להו למעבד עבודה קרו להו פרמי: תחת ראשיהם. פירש הר"ב כנגד ראשיהם כו' ואין מותר להשתמש צפן אלא בשעת עבודה. אבל ליהנות נתנו אפילו שלא בשעת עבודה. כמ"ס הר"ב בריש פ"ו דיומא. ועיין במשנה ב'פ"ט דכלאים: תחת הצורה פ"ה הר"ב עמ"ס במ"ח פ"ו דפסחים: [ומדורה היתה

לא היו ישינים בבגדי ק"ש יומא ס"ח פ"ג ט"ו ע"ב. אירע קרי לאחר מכן. מלת פ"ה מ"ב ט"ו ע"ב. יוצא והולך לו במסכה הירובית לו. ויבטלה פסית פ"ו ט"ו ט"ו פ"ה ט"ו ע"ב. כהנה היו ישינים שם וי"א יבית כסא של כבוד ט"ו. נכנסו פ"ג ט"ו ע"ב.

שגויי נוסחאות כסחו. במסכ"ב ו' וכסוחו: כתי"ק פיסחו (ג) (ומקפלין). נמשכ"ב ליהא. לאהר. חתם. ההולכת תחת. נמשכ"ב. ההולכת לו. כתי"ק. להנחת. והגרות דולקין. נמשכ"ב ו' ונדרות: נמשכ"ב ד' נדרות דולקין: כתי"ק. דולקים. ובית כסא. נמשכ"ב. הכסא. וזה היה. נמשכ"ב ז'. והגם נמשכ"ב כלפטו וזמן כבוד דניו. ירע בו ירע. דניו ירע. ירע: נמשכ"ב יודע. בידוע וכו' הנה נהיה נס את הלאהן בידוע.

תוכחות חדשים

ת"י"ט ד"ה תחת ראשיהם כו' אכל ליהנות מהו כו'. אכל הרמב"ם כסורכו כתב ששאר ליהנות כגון ועיין כמ"ס פ"ה מהלכות ב"ה שדעתו מדעת הר"ב:

ראשון לציון

שם בדי"ח במסיבה נמחלה המהלכת כו' ויקומה לן מחילות לא תקדשו. פסחים דף ס"ו ע"ב פ"ו ט"א תמיד כ"ו ע"ב:

באורי הגר"א

ומפתחות הגר"א נ"ה. נכנסו עליהם: לא היו ישינים בבגדי קדש. פ"ה הכי"ת אב שגדו ביום העבר נס הם היו ישינים אחר העבודה שגדו לילום מה שהקרינו אפנים ופזרים חותם הכהנים שגדו עבוד. הם הלכו לשון בתי המוקד. והם לא היו ישינים בבגדי קודש. אבל חותם הכהנים שהיו מומתם לעבוד למחר לא לבשו עדין בגדי קודש. וכדכתיבנו חותם שהיו כמה משמרות. שלא היו להם אלא כ"ו או ג' בתי רבדים ולפי' אהי שפיר שאלותיהם אב שגדו ביום. וגם הם ישינים לעבוד למחר. הם לא היו ישינים בבגדי קודש. במסיבה כו'. מ"ס המפרש שראשיהן חוק לעורה לוי ירע למח לא מחילות לא תקדשו:

תוספות רע"ק

לכתחלה לא עד שהיו בן עשרים: כמ"ס ג' במשנה ובי"ח באת של כבוד. כתב בב"ש ד"ל דמס"ה הית שם בב"ב בדי

תפארת ישראל בועז

לחור איום שעות בל אחר לשמור, וכן הן הג' או ד' משמרות בארעא דפלגני בכו ר"ל ורענן (ברכות ד"ג א'). ר"ל משמרות שנקדש. דאי נומא דק במשמרות מלאכים מיירי, בזה לא שייך פלוגתא. וכו' וכו' מני קהמרי' תתם שהק"ה כ"ו מלשער על כל משמר ומשמר, על חורבן ביהמ"ק, כמ"ס שאנו ישיג על יומו. מקדש מה שייכות יש לו עם כל משמר ומשמר שיתחלק. אע"כ כדלמין. ובש"ג (ה"ו) כתב שכל משמר של כהנים ולוים היה ו' בנ"א. ואפשר טעמו מכאן דבר שצדקושה פחות מנערה. מנייה כ"ג ב'. נמלא שביה מספר הכהנים השומרים לו. ומספר הלויים השומרים ר"מ: (ב) והר"ב כתב שכל משמר מחלק לבצע בתי אבות. ובמחכת"ר זכו עד ש"ס ערך [מנינות דק"ו ב']. וכן כתב רש"י ע"ב וביבמות [דק"א א'], ובספחים [דל"ז א'] דקן שעה בתי אבות היו בכל משמר. אחר"כ מלאכי כהני קודש של אחי הגאון. מדר' אליעזר זוק"ל שהקשה עוד בזה דברי רש"י אהדדי שרש"י כ' בענין [הענין ט"ו ב' ד"ה אכתי בית אב], שהיו ו' בתי אבות בכל משמר וצ"ע. אב"י אולם גם ברמב"ם [ש"י מתמירין ה"ו] מוכח דל"ז ד' בתי אבות היו בכל משמר של כהנים. וב"כ רכ"ח [ס"ג מכלי מקדש ה"ט] שהיו ג"כ בכל משמר לויי ו' בתי אבות. וכל דל"ז ליהוה שגזית אב ששימש בשבת לא היה שופר, מדליין מליין מעות נאסר בשבת. והשבתוי לבני הגאול"ב דל"ז ע"כ, סוכתוי שהיה רק ו' בתי אבות ענין כמו שכתבתי. רק משום דפשיטתו לישנא דש"ס מוכח כן, מדל"ז קאמר ענין ו' בתי אבות של חול. סתמא משמע וודאי פסי שלא היה שם רק ו' בתי אבות. והו' דל"ז כדברין ל"ל לש"ס במנחות שם נומר כולו כחוקי' לא אמרו, לאלגווי' לא חיי"ט. פסי אולי' להכי לא אמרו כחוקי' משום דלכתוי אחו לאלגווי' מו יתמם בשבת:

לרמב"ם [סג] דהאור ללבוש שלא בשעת עבודה, עכ"פ מותר היה להלבוש כהן קשה, והכי כל כלאים שהוא קשה מותר להלבוש תהיו כשארן בשרו בוגע בו [פ"ד ט"א ס"ג]. (ורברי הר"ב כאן במחכ"ה סס נגד מקטות ה"ס הכא, ויומא [ד"ע א']). רק וצ"ה היה רסיר לבוש בגדי כהונה תחת ראשו ממש, מדנהנה מבגדי קודש, הדוקא ביום שרי ללבשן אפילו שלא בשעת עבודה, מדאי אפשר לפשתן ולהזיר ללבשן כל פעם שעובד, דעת צ"ד מתנה עליהן להקדישן בחנאי זה [ויקדושו דנ"ד א'], אבל ציליה דליכא בעת עבודה בשבת שיהיה, יתן דמעילה ליכא [ברש"י סג], עכ"פ אסור ליהנות מהן, רק הא דקאמר תחת ראשיהן. ר"ל למטה מוכנה ראשיהן, כדי שיהיו מנומנים לפניו כשוקן [וביורהר נאות לשון למטה דיקא ה"ס], כהינים על האלענאות, שהיו אותן ישינים בללעטא שלמעלה מניהם. אותן בללעטא שלמעלה כנגד ראשיהם: [שו] בכסות חול בלשון: [שו] הוא גבר ביורה למערה שפתחה לבית המוקד: [יו] ר"ל תחת המקדש. דבעי קרי אסור ללבוש בגדי כהונה. אבל במחילה היה מותר ללבוש לא תתקדשו, [כספחים דפו א']: [יח] במחילה. ובשבת הדליקים מע"ס: [יט] צבית הטבילה שיתחמם בה קודם ואחר שטבל: [כ] ג"ל משום דתני בפי"ה דמקולות דכל זקן וכולה בראיה קרי ולא הטיל מים קודם עבילה, כשמייל מים אחר שטבל, לריק עבילה אחרת, מדיולא עם המי רגלים שיורי קרי. להכי כל זקן מהכהנים שראה קרי היה לריק להשתין קודם שיטבל. ומדאין מי רגלים כלין רק בשיביה [כנכרות ד"מ ע"א], להכי לריק היה נמי לפנות ה"ע קודם שיטבל. [אב"י ו"מ כ"ג מה ראיס לנ"א י"ד [ק"ח ס"ג], דכל עובלה לריכס לבדוק עמיה גבוליס וקטיס קודם עבילה, שלא היה לריכס לעבוד ח"ע ולא יהא ראויו אז לביחא מים: [כא] ר"ל להכי נקרא בית המעבד של כבוד, דכשאלאו וכו': ודעי

קרישם ח"ב יח

א. וישב לו אצל אחיו
 דבתיכם. פ"י ט"ז ע"פ
 ד"ר: ג' ט"ז ע"פ
 ד"ר: ד' ט"ז ע"פ
 ד"ר: ה' ט"ז ע"פ
 ד"ר: ו' ט"ז ע"פ
 ד"ר: ז' ט"ז ע"פ
 ד"ר: ח' ט"ז ע"פ
 ד"ר: ט' ט"ז ע"פ
 ד"ר: י' ט"ז ע"פ
 ד"ר: י"א ט"ז ע"פ
 ד"ר: י"ב ט"ז ע"פ
 ד"ר: י"ג ט"ז ע"פ
 ד"ר: י"ד ט"ז ע"פ
 ד"ר: י"ה ט"ז ע"פ
 ד"ר: י"ו ט"ז ע"פ
 ד"ר: י"ז ט"ז ע"פ
 ד"ר: י"ח ט"ז ע"פ
 ד"ר: י"ט ט"ז ע"פ
 ד"ר: כ' ט"ז ע"פ
 ד"ר: כ"א ט"ז ע"פ
 ד"ר: כ"ב ט"ז ע"פ
 ד"ר: כ"ג ט"ז ע"פ
 ד"ר: כ"ד ט"ז ע"פ
 ד"ר: כ"ה ט"ז ע"פ
 ד"ר: כ"ו ט"ז ע"פ
 ד"ר: כ"ז ט"ז ע"פ
 ד"ר: כ"ח ט"ז ע"פ
 ד"ר: כ"ט ט"ז ע"פ
 ד"ר: ל' ט"ז ע"פ

שנויי נוסחאות

בא וישב לו אצל אחיו
 ד"ר: א. ע"פ השערים
 נפתחים ויצא הכהן
 ע"ד ש"י וספרים
 וז"ל ג' כ"ט ע"פ
 ש"ש ע"פ נפתחים
 ויצא וכו' ג' כ"ט ע"פ
 ב' כ"ט ע"פ אחר המטה
 הקדומה המטה ג' כ"ט ע"פ
 דמות: א"ש הר הבית
 ט"ז ע"פ סופה. א"ש הבית
 המזרחי כ"ט ע"פ א"ש
 ש"ש כמות. באויו
 נמשכ' באיזה הג'ל
 כמשכ' ד"ל כלפניו
 הממונה בא. כמשכ'
 בא הממונה והנה כמשכ'
 כלפניו. מקריאת הגבר.
 כמשכ' ומשכ' מקרות:
 כמשכ' ד"ל מקרות.
 כלפניו או סלאחריו.
 כמשכ' בין שלפניו ובין
 סלאחריו. הממונה בא
 ודוק. כמשכ' ודוק.
 כמשכ' והממונה יבוא.
 ז"ל יבוא ג' כ"ט ע"פ (וכ"ט
 דוק) והם נפתחו לו
 כמשכ' וכמשכ' ד"ל והם
 נפתחו לו.

היתה שם. עיין צ"ל הר"ב משנה ז' פ"ק דמדות: ירד וטבל
 והא דתנן במסכת מגילה [פ"ב משנה ד'] לא מוין ולא טובלן
 אלא ביום. [לפרש"י והר"ב דהתם] היינו בחייבי טבילה
 שצריכין ספירה. כמו טמא מת. או זב או מטרע וכשיגיע יום
 [ז'] וספר מקלחו יטבול. דס"ד
 הוהיל [והיום] הולך [אחר הלילה]
 מהלכת הלילה הוי שביע. קמ"ל דלטען
 טבילה עד דהוי יום. דכתיב [ויקרא
 ט"ו] וספרה לה כשבעת ימים. ימים
 ולא לילות. ונדה ויולדת טבולתן בלילה
 מהרי כל שבעה שלהן בן טמאין הלכך
 ליל שמיני הן טובלים. לשון המפרש:
 [ונבהר. פרש הר"ב קינה כו' ע"ש
 משנה ה' פ"ב דבבב]: יוצא והולך
 לו. עיין בספ"ה. ופירש הר"ב. לפי
 שטבול יום נשתלח חוץ לעזרה
 כדלמריקן באלו דברים [דמסכת
 פסחים דף ס"ז] וכל זב לרבוב בעל

אדם (כ"ב). פתוח. יודע שאין שם אדם. ירד
 ומבלגו) עלה ונשתפגה) ונתחבם. כנגד
 המדורה. בא וישב לו אצל אחיו הכהנים (כ"ב).
 עד שהשערים נפתחים. יוצא והולך ליום:
 ב מי שהוא רוצה לתרום את המזבחה).
 משכים ומובלגו) עד שלא יבא הממונה).
 וכי באיוו שעה הממונה בא). לא כל
 העתים שוות. פעמים שהוא בא מקריאת
 הגבר. או סמוך לו מלפניו או מלאחריו.
 הממונה בא ודופק עליהם. והם פתחו לו.
 אמר להן מי שטבל יבא ויפסיח).

נעול. זה סמנו שיש אדם שם ולא היה נכנס: נסתפג. קינה
 המים בעל כבוד: בא וישב לו. צבית המוקד: עד
 שהשערים נפתחים. היה יולא והולך לו לחון לפי שטבול
 יום משתלח חוץ לעזרה כדלמריקן [באלו דברים] וכל זב לרבוב
 בעל קרי: ב לת ום את המזבחה.
 תרומת הדגן: משכים ומובלגו. שלא
 היה אדם נכנס לעזרה לעבוד עבודה
 אפילו טהור עד שהיא טובל: וכי
 באיוו שעה הממונה בא. כלומר
 מי איכא זמן קבוע לביאת הממונה
 דלמרת שהיא משכים וטובל קודם
 ביאת הממונה. אלא ודאי לא היה
 זמן קבוע לביאתו שלא כל העתים
 היו שוות שפעמים היה בא הממונה
 מקרות הנבד כו'. והלכך מי שהיה
 רוצה לתרום היה משכים כל מה שהיה
 יכול. ואח"כ היה בא הממונה ודופק
 עליהם לאותם שבצבית המוקד והם

היו פותחין לו: מקרות הגבר. איך דמפרשי קריאת התרנגול.
 ואיך דמפרשי כהן שהיה רגיל לקרות בכל יום סמוך לעלות
 השחר: מי שטבל יבא ויפסיח. כל אותן שהיו נותנים לבן
 לתרום

היו פותחין לו: מקרות הגבר. איך דמפרשי קריאת התרנגול.
 ואיך דמפרשי כהן שהיה רגיל לקרות בכל יום סמוך לעלות
 השחר: מי שטבל יבא ויפסיח. כל אותן שהיו נותנים לבן
 לתרום

יבין

השערים: (כו) מדות טבול יום עד שהשקע החמה, והרי עובל יום
 אכ"ר בעזרה. ואע"פ שגם אחר טבולתו יושב בצבית המוקד, ואפילו
 צבתי שהיה צבול, עכ"פ משנה ליה היה, והרי עובל יום
 אכ"ר במחנה ליה [כצמות ד"ן]. י"ל דמחנה ליה רק מדרבנן אכ"ר
 לעובל יום, דהויבטבט נזר כהן, וכיון דנעמא בפנים והשערים סגורים,
 הקילו צבית. [ועי' חו"מ יבמות ט"ז. ולתרום חולין (ד"ב ע"ד) ש"ש
 יגע], וכ"כ לר"ב (בלים פ"א מ"ח), דוקא בעזרת נשים, שמורגל לנשים
 ויליאה התמידי שלא יבטבט עובל יום, אבל בשאר דוכתי ראשי כל עובל
 יום לנכנס עד סמוך למחנה שכינה. א"כ ע"כ צ"ל, להכי כהשער נפתח
 וילא והולך, דמאחר שאכ"ר ע"כ לעבוד, יאל שלא יתבודו שמתעלל מלעבוד,
 (כפסחים ד"ב א'): (כה) תרומת הדגן: (כט) דאפילו טהור גמור
 אכ"ר לנכנס לעזרה אפילו שלא לעבודה [הדלא כר"ב] עד שיטבול
 [כיוצא ד"ל ע"כ]: (ל) הממונה על הפיסוח [ועי' מ"ש ר"ג דיומא]:
 (לא) ההגה שחל הכי. ור"ל מדמה כהן דלמנא תנא טובל קודם
 שיבא הממונה, ומדקאמר משכים וטבול עד וכו', ש"מ דה"ק
 מככים כל מה שיטבל וטבול, דשמא יבוא הממונה ולא יהיה לו פנאי
 לטבול. ולהכי שחל תנא, וכי צבתי טעם קבוע הממונה בא,
 ויטבול זה מקודם: (לב) קריאת התרנגול. או קריאת גברא והיא
 אדם המכריז לפני שער המוקד בחוץ בכל בוקר עמרו כהנים
 לעבודתכם, וזה היה סמוך לעלות השחר [כיומא ד"ב ע"ב]: (לג) ולפי
 שלא היה זמן קבוע לביאתו, לפיכך היה לריך הטובל להככים כל מה
 שיוכל, וטובל ולבטבט בגדי כהונה: (לד) מקום בנחת על דלת צית
 המוקד, ומלת עליהן ר"ל עזרון: (לה) יבוא להטיל גורל, מי יתרום
 המזבח. ואמר י ב ו א ו יפסיח. מדתו יבטבט צבתי בית המוקד הצבוי
 בחול, לפיכך אמר שיבואו לחלו האחר הצבוי בקודם, דלריכיס להטיל
 גורל במקום הקודם [כיומא דל"א א']. והא דלא הטייל גם גורל זה
 בנשכת הנזים כשאר הנזילות. כ"ט, דבשאר הנזילות היו כהנים
 עוסקים סביב למזבח במזרח העזרה, וקרוצים לגזית שג"כ במזרח
 העזרה. משח"כ הכא היו הכל כנוטים בצבית המוקד שבמערב עזרה,
 ונרתיחא מלחא ללכת לנזית. עוד צ"ל, דבשאר פיסוח היה לריך
 שיהיה זקן מהסנהדרין יושב אהל הפיים [כיומא ד"ב א']. כדי לטפוט
 על כל דבר שיארע בהפיים, להכי פיישו צבית. משח"כ צבית
 הדגן, פיישו צבילה, ועדיין לא היו הסנהדרין צבית, שלא יבטו הם

תפארת ישראל

יבין
 (כב) ואינו נכנס לשם: (ג) דאע"פ דאכתי לילה הוא, והרי כל חייבי
 טבילות טבולתן ביום, חוץ מנדה ויולדת שטבולתן בלילה [כפסחים
 ד"ז ע"ב]. היינו בשמאים שצריכין ספירה, כעין טמא מת, וזב,
 ומטרע שכולן לריכיס ספירה ז' ימים לסהרתן. וכמו כן זבא עטמה
 שצריכה כ"ט ספירה יום נגד יום, [ועי' זיבבש דעת סי' ע"ב]
 דבשהך תאריקן מקלת יום אחרון כל עהרתן בול ככלו. ורשאה
 מה"ש לעובל ביום אחרון של ספירה טהרה, ואל"ל להמתין עד
 הערב. ולהכי סד"ה דה"ט תהיה נמו רשאה לעובל בלילה שקודם
 יום האחרון לספירה טהרה, דהרי בכל דוכתי היום הולך אחר
 הלילה שלפניו. להכי קתני טבולתן ביום, ר"ל משהאיר יום אחרון
 של ספירה טהרה, ולא צביל שלפניו. וה"ט מדכתיב וספרה לה
 שבעת ימים, ולא לילות, לאשמעינן דמקת ספירה שבלילה לא מחשב
 ליום שלם, אבל מקת ספירה של יום וממס, מחשב ביום שלם,
 ואל"ל להמתין מלטבול עד הערב. משח"כ נדה ויולדת לה אמריקן
 גבה ספירתה מקת יום ככולו ותהיה רשאה לעובל משהאיר יום ז'
 שלה, דמדכתיב ז' ימים תהיה צדקה, כל ז' היא טמאה, וכשטבולת
 קודם שלמו, הרי זו כטובל ושרץ בידו ויולדת אחקש לנדה
 [כפסחים ד"ז ע"ב], הלכך טבולת צביל ח' או אח"כ אפילו ביום
 מראורייתא. אבל כל הטמא טומאת מנע צבילה או שרץ, או טמא
 קרי כי הכא וכדומה, שח"ל ספירת ימים לסהרתן, מיד כשפורקן
 מהטומאה רשאין לטבול. [אב"י מיהו כל זה נדה דאורייתא, שגם ימי
 ראיותה נחשבין לה לו ימי טומאתה. אבל נדות שלנו דסופרות ז' נקיים,
 הול ביום שבעה שלם מקת יום כטולה כנוכה, ואש"ה אינה טבולת ביום
 מדרבנן משום שרץ בנה [כ"ד ק"ז א' ג']. והיקל הכיח במקום אינם גדול,
 כגון שאינה יטלה לעובל ביום ח' כלל, וגם ביום ז' רק ביום, רשאה לעובל
 ביום ה' רק שלא תבוא אלא בעלה עד סהרתן: (כד) תתקדח הכהן טבול
 צפרו. [וב"ל דלא דמי להא דתניין כה"ג [יומא פ"ג מ"ד] עלה ונשתפג
 דהתם קמ"ל הכי כדי שלא יתלח בגדי כהונה כשילבטן קודם שיסתפג. אבל
 הכא שובט בגדי חול, קמ"ל שיסתפג, מדתו טבול יום ומים שעליו כשטבל
 שהצבילה הם עליה לטומאה כרמ"ט [פ"י מלטה"ו ה"ג] ושמא יעסוף מ. מים
 על דבר קודם כשתחור אלא אחיו כהנים לבית המוקד, להכי מסתפג:
 (כה) שבצבית המוקד: (כו) צ"ל שלא היו פותחין שום שער, עד
 כששומעין שנפתח שער הגדול [ללקמן פ"ג מ"ז], או פותחין כל

יבין

יבין
 (כב) ואינו נכנס לשם: (ג) דאע"פ דאכתי לילה הוא, והרי כל חייבי
 טבילות טבולתן ביום, חוץ מנדה ויולדת שטבולתן בלילה [כפסחים
 ד"ז ע"ב]. היינו בשמאים שצריכין ספירה, כעין טמא מת, וזב,
 ומטרע שכולן לריכיס ספירה ז' ימים לסהרתן. וכמו כן זבא עטמה
 שצריכה כ"ט ספירה יום נגד יום, [ועי' זיבבש דעת סי' ע"ב]
 דבשהך תאריקן מקלת יום אחרון כל עהרתן בול ככלו. ורשאה
 מה"ש לעובל ביום אחרון של ספירה טהרה, ואל"ל להמתין עד
 הערב. ולהכי סד"ה דה"ט תהיה נמו רשאה לעובל בלילה שקודם
 יום האחרון לספירה טהרה, דהרי בכל דוכתי היום הולך אחר
 הלילה שלפניו. להכי קתני טבולתן ביום, ר"ל משהאיר יום אחרון
 של ספירה טהרה, ולא צביל שלפניו. וה"ט מדכתיב וספרה לה
 שבעת ימים, ולא לילות, לאשמעינן דמקת ספירה שבלילה לא מחשב
 ליום שלם, אבל מקת ספירה של יום וממס, מחשב ביום שלם,
 ואל"ל להמתין מלטבול עד הערב. משח"כ נדה ויולדת לה אמריקן
 גבה ספירתה מקת יום ככולו ותהיה רשאה לעובל משהאיר יום ז'
 שלה, דמדכתיב ז' ימים תהיה צדקה, כל ז' היא טמאה, וכשטבולת
 קודם שלמו, הרי זו כטובל ושרץ בידו ויולדת אחקש לנדה
 [כפסחים ד"ז ע"ב], הלכך טבולת צביל ח' או אח"כ אפילו ביום
 מראורייתא. אבל כל הטמא טומאת מנע צבילה או שרץ, או טמא
 קרי כי הכא וכדומה, שח"ל ספירת ימים לסהרתן, מיד כשפורקן
 מהטומאה רשאין לטבול. [אב"י מיהו כל זה נדה דאורייתא, שגם ימי
 ראיותה נחשבין לה לו ימי טומאתה. אבל נדות שלנו דסופרות ז' נקיים,
 הול ביום שבעה שלם מקת יום כטולה כנוכה, ואש"ה אינה טבולת ביום
 מדרבנן משום שרץ בנה [כ"ד ק"ז א' ג']. והיקל הכיח במקום אינם גדול,
 כגון שאינה יטלה לעובל ביום ח' כלל, וגם ביום ז' רק ביום, רשאה לעובל
 ביום ה' רק שלא תבוא אלא בעלה עד סהרתן: (כד) תתקדח הכהן טבול
 צפרו. [וב"ל דלא דמי להא דתניין כה"ג [יומא פ"ג מ"ד] עלה ונשתפג
 דהתם קמ"ל הכי כדי שלא יתלח בגדי כהונה כשילבטן קודם שיסתפג. אבל
 הכא שובט בגדי חול, קמ"ל שיסתפג, מדתו טבול יום ומים שעליו כשטבל
 שהצבילה הם עליה לטומאה כרמ"ט [פ"י מלטה"ו ה"ג] ושמא יעסוף מ. מים
 על דבר קודם כשתחור אלא אחיו כהנים לבית המוקד, להכי מסתפג:
 (כה) שבצבית המוקד: (כו) צ"ל שלא היו פותחין שום שער, עד
 כששומעין שנפתח שער הגדול [ללקמן פ"ג מ"ז], או פותחין כל

ראשון לציין

ב במשנה אחר (ל"ג) יבין
 באורי הגר"א
 בא וישב לו אצל אחיו
 ד"ר: א. ע"פ השערים
 נפתחים ויצא הכהן
 ע"ד ש"י וספרים
 וז"ל ג' כ"ט ע"פ
 ש"ש ע"פ נפתחים
 ויצא וכו' ג' כ"ט ע"פ
 ב' כ"ט ע"פ אחר המטה
 הקדומה המטה ג' כ"ט ע"פ
 דמות: א"ש הר הבית
 ט"ז ע"פ סופה. א"ש הבית
 המזרחי כ"ט ע"פ א"ש
 ש"ש כמות. באויו
 נמשכ' באיזה הג'ל
 כמשכ' ד"ל כלפניו
 הממונה בא. כמשכ'
 בא הממונה והנה כמשכ'
 כלפניו. מקריאת הגבר.
 כמשכ' ומשכ' מקרות:
 כמשכ' ד"ל מקרות.
 כלפניו או סלאחריו.
 כמשכ' בין שלפניו ובין
 סלאחריו. הממונה בא
 ודוק. כמשכ' ודוק.
 כמשכ' והממונה יבוא.
 ז"ל יבוא ג' כ"ט ע"פ (וכ"ט
 דוק) והם נפתחו לו
 כמשכ' וכמשכ' ד"ל והם
 נפתחו לו.

תוספות רע"ק

כדי שישל מים ק דג
 טבילה שפעמא דתנן כפ"ה
 מ"ד דסקואות דביע"ק
 שטבל ולא הטיל מים
 כשיש"ל מים טמא ע"ש:

רק

לתרום היו עובדים קודם שיבוא המזונה ואח"כ היו מטיילין פנים בתימן הוא הגורל ומי שבה לו הגורל הולך וזורם. וסדר הגורל ומעשהו מפורש פרק שני דיומא: [ב פשפש. פתח קטן שבחך גופו של פתח גדול וכו' היו נכנסין מבית המוקד לעזרה: אלו.

היו הולכין באכסדרא שבזערה דרך המזרח. שהיו אכסדראות סביב לעזרה מצפנים. עמודים יולאים הוין לכותלי העזרה. ומן העמודים ועד כותלי העזרה היה סך על נביהן והן קרוין פורטיקין (1) בלש"ן ומן העמודים ולהוץ היה בלא סך והמזבח היה בלא במקום הסך. והיו מחתל יום לכחי כחות. כדי שיסיו בודקים והואם כל כלי שרת יהיו כולן במקומן בשלום. והיו הולכים באכסדראות העשויות ללד רוח לפנות. אלו מהלכים זה בחזיה של לך מזרח ואלו מהלכים זה בחזיה של לך מערב. עד שפוגעים זה בזה במקום שעושים מנחת חזיתין של כהן גדול כהיה מביא בכל יום מחזיתיה בצדק ומחזיתיה בערב. והיו היה סמוך לשער טיקטר וכס היו אומרים זה לזה שלום. הכל שלום. כלומר מלאנו כל האלים (1) האלל מיט שויעט בלשון.

ערובין. אבל הרמב"ם כתב בכוף הלכות ב"ה דגליל שבת אין צדס אור. אלא בודקין בנרות הדולקים שם מע"ש וכתב הס"מ דלש"ג [ועיין מ"ס בפ"ה משנה ה' ב"ה נפסד כו'] ועוד נראה לי לישא אבוקה של אור בידו ים בו מוכס השייט הנר שהוא מצביע למש. כמ"ס הר"ב במשנה ג' פ"ק דשבת. דקן לי מעה השעוה או הזפת או חלב שבאבוקה כמו מעה השמן שבגר [ולשי שהוא קרוב לשיטה גזרו בו במקדש ג"כ]: באכסדרא. פי' הר"ב סביב לעזרה מצפנים עמודים יולאין חוץ לכותלי העזרה. כלומר רחוק מחותלי העזרה. ואמרי' גמרי. דלן צנין היו. כלומר של אבנים. דהא כתיב (דברים פ"ו) לא תטע לך אשרה כל עץ אהל מזבח ה' הלהך. וה"ק לא תטע לך אשרה לא תטע לך כל עץ וכמ"ס בס"פ בחרת דמדות. [וע"ש פ"ה משנה ו' ופ"ב משנה ו'] ומ"ס הר"ב העשויות ללד רוח לפנות. שבת המוקד היה בלפון כדתן במשנה ג' פ"ג: [ב"ית עושי חזיתין. עיין במשנה ד' פ"ק דמדות]: שלום הכל שלום. כפ ללון כ"כ המפרש: העמידו עובי חזיתים לעשות חזיתין. לאו דחזיתין קדמי בלון הסדר שני כך לקמן. אלא

בעזרה במקום הקדוש לבעיין בית אלהים נהלך צרנג כדמפרש במסכת יומא [דף כ"ה] והפיסו בחלי בית המוקד המקודש ואש"ג דשאר פייכות היו בלשכת הגזית כדמפרש ביומא [וכדמוכח ספ"ב דלקמן] החס היינו טעמא מפני שחותם הכנים שהיו בעזרה היו קרובים ללשכת הגזית. וכיון בלשכת הגזית מקריביתו [להתם] היו מפייסי. אבל הכא כיון דהו צבית המוקד שעדיין לא ירדו לעזרה ולכא נמי צבית המוקד מקום מקודש הוו מפייסי החס ובעזרה א"ל לפייסי כו'. [כמ"ס בספ"ג] כ"כ המפרש. אבל הרמב"ם ריש פ"ו מה"ס כתב יצואו ויעמדו בלשכת הגזית ופיסיכו פייסי ראשון ושני: [ב פשפש. פי' הר"ב פתח קטן שבחך גופו של פתח גדול והן סתמא ר' יהודה דמדות [פ"ק משנה ו'] דלמר פתח קטן היה

הפיסולו. ובה מי שזכה לו: [ב נטל את המפתח לה]. ופתח את הפשפש. ונכנס מבית המוקד לעזרה. ונכנסו אחריו. ושחי אבוקות של אור בידם. ונחלקו לשתי כתות. אלו הולכים באכסדרא דרך המזרח. ואלו הולכים באכסדרא דרך המערב. היו בודקין והולכין. עד שמוגיעין למקום בית עושי חזיתים. הגיעו אלו ואלו. אמרו שלום הבל שלום. העמידו עושי חזיתים

לו וכו' כ"כ המפרש. והרמב"ם בכוף הלכות בית הבחירה כתב כדברי ר"י וגם במדות משמע דלא פליגי: וישתי אבוקות של אור צדס. לכאורה מדהתם הנא ולא הני חוץ מילוי שבת ויה"כ [משמע] דלף צדן היו עושין קו. וטעמא רבא איכא. דטלטול נרות אינו אלא שבות ואין שבות במקדש כדליתא בסוף דליתו אלא שבות שאני הכא דלשכר בנרות הדולקים שם מע"ש וכתב הס"מ דלש"ג [ועיין מ"ס בפ"ה משנה ה' ב"ה נפסד כו'] ועוד נראה לי לישא אבוקה של אור בידו ים בו מוכס השייט הנר שהוא מצביע למש. כמ"ס הר"ב במשנה ג' פ"ק דשבת. דקן לי מעה השעוה או הזפת או חלב שבאבוקה כמו מעה השמן שבגר [ולשי שהוא קרוב לשיטה גזרו בו במקדש ג"כ]: באכסדרא. פי' הר"ב סביב לעזרה מצפנים עמודים יולאין חוץ לכותלי העזרה. כלומר רחוק מחותלי העזרה. ואמרי' גמרי. דלן צנין היו. כלומר של אבנים. דהא כתיב (דברים פ"ו) לא תטע לך אשרה כל עץ אהל מזבח ה' הלהך. וה"ק לא תטע לך אשרה לא תטע לך כל עץ וכמ"ס בס"פ בחרת דמדות. [וע"ש פ"ה משנה ו' ופ"ב משנה ו'] ומ"ס הר"ב העשויות ללד רוח לפנות. שבת המוקד היה בלפון כדתן במשנה ג' פ"ג: [ב"ית עושי חזיתין. עיין במשנה ד' פ"ק דמדות]: שלום הכל שלום. כפ ללון כ"כ המפרש: העמידו עובי חזיתים לעשות חזיתין. לאו דחזיתין קדמי בלון הסדר שני כך לקמן. אלא

ב נטל את המפתח לה. פי' י"ה מה' מה' כו' כדלית פי' י"ה העמידו עושי חזיתין

שנויי נוסחאות דפיסו ובה מי שזכה למשכ"ל... מי שזכה ובה בו והוא כמ"ס כלפניו: כתי"ק. ובה מי שזכה לו: ונכנס מבית המוקד. כתי"ק נכנסו. ונכנסו אחריו. כתי"ק נכנסו: המכ"ס ונכנסו הכהנים. ונחלקו. כתי"ק ונכנסו ונחלקו. אלו הולכים כתי"ק אלו הולכו וכן בספ"ג: משכ"ל אלו מהלכין וכן בספ"ג. דרך המזרח. נכנסו... מדרגותן כמ"ס משרב. שמועתיין לסקים (בית). כתי"ק שהם מניעים. וליה וכן לי' א ג"ג ויבכ"ג. הגיעו. כתי"ק הגיעו. העמידו עושי חזיתין. העמידו עושי חזיתין. כתי"ק העמידו עושי חזיתין עושה וכו'. עושה גם דל"ג ומשכ"ל והוא כמ"ס כלפניו.

תוספות חדשים ג' חו"ס ד"ה ושרוי חזיתין כו' דלפניו כדלית כו' עיין במשנה הלך ספקה עליו מהא דמלכין שבשתי פייסי' ולמחר מטיילין לחוץ המים כדי לפי' עיין ודמדיין על שבות הא הפסד בודקין חתם לכה מים חמין מנעמד ולמחר יצטוו בני המקדש דליכא איסור כלל:

ראשון לציון ג' חו"ס ד"ה ושרוי חזיתין כו' חוץ מילוי שבת ויה"כ כו' עיין ים סדר למטה: שם בא"ד דלפניו חזיתין של ל"ג יצאו כו' [כבר נזכרו קמ"א על חזיתין מטיילין דשבת ק"כ ע"ג מעד אה הפסד וכו' והמטיילין כחוס' ודל"ג יראה דבדן עם המי"ט ועי' במב"ל ר"ס המ"ט עיין יב"ל:

באורי הגר"א ג' ופתח את הפשפש. פי' כי שער העזרה לא היו רשאים לפתוח עד שיאור היום. ולפיכך נכנסו דרך הפשפש לעזרה ומחזיתין לחיה כו' יהודה כמ"ס מדות פ"ה:

תפארת ישראל יבין

לא סני, דאיכ כלל חייבי עולות נחת הכי. אש"כ מדותה שבות במקדש, בעש כל דהו מותר, חף בלפניו כלי שבות. ורק בלפניו בקלות מאד אינו נחת, כהשאת פסח מחוץ לחומה וכו' ובלתו בלפניו קודם שנת כשנת (כספחים סו א') ומנחת (זו א') ועי' לקמן פ"ה סו' ל"ו. אמנם לחיות כאן ים חש איסור דלחיותא כשעולא חזקה כשיענה (ועי' אהל ח"ת רע"ו) [[מב] כל כה עם אבוקה אחת, מלבד הנרות הדולקות מכתן ומכתן, כדי לבדוק יפה: (מג) בכותלי העזרה מצפנים היה אכסדרא סביב. והוא כעין תקרה בולטת מאחלע הכותל, והתקרה נסמכת על עמודים של אבן [דלן ען אסור בקרקע עורה מבוט לא תע לך כל עץ]. והעמודים עומדים להלאה מרבהלים כעין פא' לעווען טים להבתיס. והיו צ' הכמות מקיפין סביב חתם האכסדרא, ובודקין לאור האבוקות, אס כל הכלים במקומן. ומחזיתין מבית המוקד כהיא בקיה המערב שבד' לפון, והולכת כה א' קתה לך לפון וקתה לך מזרח. והכתה הב' סובבת קתה לך לפון, וכל המערב חזירי בית הכפורת, וכל הדרום, וקתה לך מזרח, עד שפגשו כה שבת בלשכת החזיתין: (מד) הוא לכס שהיתה מדרום מדרום נקודר שבמזרח עזרה, שס עובין החזיתין. והן הי"ב חלות שמקריבין מכל כה"צ בכל יום מחזיתין בצוקר ומחזיתין בערב [ועי' פ"ה דמדות מ"ד]. וכשהגיעו הכת שהקיפו דרך המזרח לאותה לכה, המהיטו על הכת האחרת שהקיפו דרך המערב ששהו יותר בהקפתן, מהדקיפו ל' לרדים, לפון מערב דרום מזרח: (מה) כשהגיעו לכס צ' הכתות: (מו) כל כה שלא לחזירתה שלם, ר"ל הכי לא חזר כלום מכלי המקדש. והשיבו כה האחרת הכל שלום ועומד על מוכיט [ומעיט דוגמתו נאשה שהאלה פאוכים לקמן פיג מ"ג, ומדות פיג מ"ב]:

בשלישה מקומות פרק א תמיד

לעשות הכותל. יושבתי
שקלים פ"ז כ"ב כ"א ה"ח
מילה פ"ב י"ז: ד' מי שזכה
לחרום את המזבח. כ"ח
פ"א ה"י פ"ב ה"ה פ"ד
והפסוק ה"ב: לא היו
רומח איתו. זמנס כ"א פ"ב
ולא היו שומעין את קולו.
כ"א פ"ב: נשל מחמת דבס.
זמנס פ"ד פ"א יומא כ"ב
פ"ב ח"ה פ"ב ח"ה יומא פ"ב
ה"ב:

שנויי נוסחאות
לעשות הבית. כ"ג
וכ"ק. הבית: ד' הוא
יחרום (את המזבח).
כ"ב פ"ב (לה). (וחם).
אומרים לו הוזהר. כ"ק
לה: כ"ב פ"ב. אומרים
היו יחיד וליה למי לו.
ש"א הע: כ"ב.
כ"ב פ"ב: שלא תגע. ו"א
שומעין. כ"ב פ"ב ולא
היו. עד ששומעין.
כ"ב פ"ב: עד שהיו שומעין
והנה כ"ב פ"ב: כ"ב פ"ב:
כ"ק עד שהם שומעין.
כ"ב פ"ב: ד"ג וכ"ק
כ"ב פ"ב: הגיע (עם)
קידש. ד"ג וכ"ק
הגיע קדוש ויהא וכן
הקדוש כ"ב פ"ב (וש)
קידש וכ"ב פ"ב: ד' יחא
כ"ב פ"ב: עת שבת והן
אומרים הגיע לקדש
קידש. וכ"ב פ"ב: וד"ג
הוא כמו שזכה הוי"ו.
ופנה את הגחלים הילך
(והילך). כ"ב פ"ב: הילך
והילך. כ"ב פ"ב: הילך
ויהא וי"ו: כ"ב פ"ב: וי"ו
(וש מיתה). והנה כ"ב פ"ב:
ופינה. א"לך וי"ו:
דחה מן המאכלות.
כ"ב פ"ב: יחוח את
המאכלות וי"ו: כ"ב פ"ב:
ד' (וש הפעולות).
וירד. כ"ב פ"ב: ירד
והנה כ"ב פ"ב: כ"ב פ"ב:
הפך פניו לצפון הילך
למזרחו. כ"ק וח"ק.
והילך: כ"ב פ"ב: ד' ו
זמך. הולך במזרחו
וכ"ה הולך במזרחו גם
כ"ב פ"ב: ל"ו.

מעמיד אותם להסם חמין לרבוכה. גמ' [דף כ"ח]: ד' והם
אומרים לו הזכר. א"פ שהוא יודע צדבר לריך להזכירו שהוא
יהא הולך יחידי ובמא ישא ויגע ומחוך שמוהרין אותו הוא נזכר.
לשון המפרש: עד שתקדש כו'. דלינה פוסלת מן קדוש ידים
ורגלים. ולריך לחזור ולקדש [כ"ר]
בצריחה פ"ב ד"ע] המפרש: והרי
המחטה. כל זה היה אומר לו. הרי
המחטה נחונה עו'. המפרש: בין
הכבש למזבח במערבו של כבש.
כלומר באלכסון היא נחונה ממוצעת
בין כבש למזבח בזית הכבש היא
נחונה אל מקום שלה הכבש. דהיינו
בין הכבש למזבח. המפרש: אין
אין ארס יכול ליכנס בהן אלא בשעת
עבודה. וכי יכיר לארס אסור ליכנס
בין אולם למזבח הרי [נמי] הוא דאסור
ליכנס בין אולם לכבש דכבש הוא
כמוזב לכל דבר. [בדחן ספ"ט
דזבחים] המפרש: ולא נר בידו.

לשון המפרש לפי שהולך יחידי. ע"כ. ונ"ל שר"ל דמטום שהולך יחידי הוא אמינא שהיה נר בידו קמ"ל מטמי' דלא: לא היו רואין
אותו. לפי שהיו מד' [אחר] של כבש במזרחו [דהא] גובה הכבש שהוא גובה [הרצה] אמינא. היה מפסיק. המפרש: ולא שומעין את קולו.
מפני ברובה לומר עד שהיו שומעין את הקול וכו' [תני] ולא היו שומעין את קולו. המפרש: מוכני. פירש הר"ב גלגל הסובב
שעל ידו משקעים כו'. הארכתי בזה בס"ד במשנה י' פ"ג דיומא. ומ"ש הר"ב שהרמב"ם אומר שהמוכני הוא כלי סביב לכור
כו'. הקשה על זה בקף נחם מה קול היה בואלאת הכיור מן המוכני. ע"כ. ואשתמטיה מ"ש הרמב"ם בפירושו משנה ח' פ"ג דמכילין
דשם כבש וכו'. בגמ' יומא [דל"י] תצבאר שהמוכני שעשה בן קטין היה מכסה [עולה] ויורד בגלגל והוא מה שאמרו מאי מוכני גלגל
דסו משקעי ליה והיו שומעין גלגל והוא [קול גדול]. ע"כ. וגם מהכ"מ אישתמטיה להא בספ"ג מה' בית הבחירה ארכת
שם הרמב"ם כדבריו שכתבן וכו' המפרש: וזה דוחק לומר כן לפי שהיו הפירוסים אינם עולים כאחד וגמלא הרמב"ם יהיה כמסחפק.
כתב האחד. וכס כתב האחר. ע"כ. וזה דוחק לומר כן לפי שהיו הפירוסים אינם עולים כאחד וגמלא הרמב"ם יהיה כמסחפק.
חבל מלכותו זה שפ"ג בפ"ג דלקמן מוכה כדבריו עולים בסגנון אחד. שהיה כלי סביב וכו' משקעים אותו הכלי: הגיע עת.
לקדש. המפרש: המאכלות הפנימיות. פירש הר"ב הגחלים שבהאכלו היעב כו' דאשר תאכל האש כתיב
(ויקרא ו') ועמ"ס בס"ד במשנה ג' פ"ד דיומא: הפך פניו לצפון. כלומר לא היה מהלך כדרכו דרך מזרח ויוגא חוץ לעזרה. אלא
הופך פניו לצפון העזרה דהיינו לדרום המזבח: הלך למזרחו של כבש כעשר אמות לצד את הגחלים וכו'. וא"כ הא שביקן ושמו

הכלים בשלום ולא נפקד מהם כלי: ד' הוזהר שלא תגע בכלי
במחטה שהיא כלי שרת שאין אדם רשאי לקרב אל המזבח ולא
לשום עבודה עד שיקדש ידיו ורגליו: במקצוע. בקרן וזית:
בן קטין. כך שמו של כהן גדול שצדקה מוכני לכיור גלגל הסובב
שעל ידו משקעים הכיור בצור. שלא
יהיו מומיו נפסלים צלינה. לפי שכל
דבר שתקדש בכלי שרת נפסל צלינה
לינה וכשהיה משוקע הכיור בצור לא
היו מומיו נפסלין. ורמב"ם אומר
שהמוכני הוא כלי סביב לכיור שלא
תקדש בכלי שרת. ושם היו מניחים
המים צלינה. כדי שלא יתקדשו ויפסלו
צלינה: המאכלות הפנימיות.
הגחלים שבהאכלו האש שבהאכלו היעב
וכן

העץ. שעשה בן קטין מוכני לכיורו. והן אומרים הגיע עת. קידש
ידיו ורגליו מן הכיורו. נמליה) מחתת הבסקף. ועלה לראש המזבח.
ופנה את הגחלים הילך והילך. התה מן המאכלות הפנימיות
וירד. הגיע לרצפה. הפך פניו לצפון. הלך למזרחו של כבש כעשר
אמות. ונ"ל שר"ל דמטום שהולך יחידי הוא אמינא שהיה נר בידו קמ"ל מטמי' דלא: לא היו רואין
אותו. לפי שהיו מד' [אחר] של כבש במזרחו [דהא] גובה הכבש שהוא גובה [הרצה] אמינא. היה מפסיק. המפרש: ולא שומעין את קולו.
מפני ברובה לומר עד שהיו שומעין את הקול וכו' [תני] ולא היו שומעין את קולו. המפרש: מוכני. פירש הר"ב גלגל הסובב
שעל ידו משקעים כו'. הארכתי בזה בס"ד במשנה י' פ"ג דיומא. ומ"ש הר"ב שהרמב"ם אומר שהמוכני הוא כלי סביב לכיור
כו'. הקשה על זה בקף נחם מה קול היה בואלאת הכיור מן המוכני. ע"כ. ואשתמטיה מ"ש הרמב"ם בפירושו משנה ח' פ"ג דמכילין
דשם כבש וכו'. בגמ' יומא [דל"י] תצבאר שהמוכני שעשה בן קטין היה מכסה [עולה] ויורד בגלגל והוא מה שאמרו מאי מוכני גלגל
דסו משקעי ליה והיו שומעין גלגל והוא [קול גדול]. ע"כ. וגם מהכ"מ אישתמטיה להא בספ"ג מה' בית הבחירה ארכת
שם הרמב"ם כדבריו שכתבן וכו' המפרש: וזה דוחק לומר כן לפי שהיו הפירוסים אינם עולים כאחד וגמלא הרמב"ם יהיה כמסחפק.
כתב האחד. וכס כתב האחר. ע"כ. וזה דוחק לומר כן לפי שהיו הפירוסים אינם עולים כאחד וגמלא הרמב"ם יהיה כמסחפק.
חבל מלכותו זה שפ"ג בפ"ג דלקמן מוכה כדבריו עולים בסגנון אחד. שהיה כלי סביב וכו' משקעים אותו הכלי: הגיע עת.
לקדש. המפרש: המאכלות הפנימיות. פירש הר"ב הגחלים שבהאכלו היעב כו' דאשר תאכל האש כתיב
(ויקרא ו') ועמ"ס בס"ד במשנה ג' פ"ד דיומא: הפך פניו לצפון. כלומר לא היה מהלך כדרכו דרך מזרח ויוגא חוץ לעזרה. אלא
הופך פניו לצפון העזרה דהיינו לדרום המזבח: הלך למזרחו של כבש כעשר אמות לצד את הגחלים וכו'. וא"כ הא שביקן ושמו

תוספת חדשים

ד' חוי"ט ד"ה והם
אומרים כו' ושה' יסכה
כו'. ולין משום דש' כתיב
שליש יודש עדיין נהגו
להזכיר טולס ודע למה
אמר לו וסבי המחנה כו'
הא זה גורלו יעד מי שש' כו'
רק פשה לתת שם אלה
ש"מ שם כתיב דלא עדין
מעולם עזרה הכיור וכן
זכירם לדעות:
(מזרח"ם: ע"ל):
במזרח"ם הגר"א

ד' הוזהר שלא תגע בכלי
כ"ל:
תוספות רע"א
ג [אחר] במשנה
לעשות הבית. ברוש:
פ"ק ד"ה פסוק דאפי'
בשבת שחללים שבה
צלינה לדבר שהיא צורך
היום:

תפארת ישראל

(ג) מיהו כ"ל דאיסור געעזו בכלי שרת קודם קידוש אינו אלא זכירות
בעלמא, דלמא אבז תביתו' יסכה וישגוד בלי קידוש, דמה"ט נמי לא
הפיסו צבנדי הול (כיומא כ"ד ז'). דאי"ל משום השם שומאה, דהיינו שמה
הוא או ידיו כנמלים, ויהיו ידיו לחוס, והרי המשקין צבחה, ועשו ע"ז
ראבון, וישמאלו לכלי (כרבי"ם פ"י מאהט"ו). ליהא, דהרי לפני רגע עבד,
וכל עבילה דמדרבנן א"י הע"ש (כרס"י ציה ד"ה א). ואי"ל דאס"ה משום
חומר טהרה כלי קודש גזרו שלא יגע שום אדם בהן אפי' טהור בלי קידוש.
גם הא ליהא, דהרי לשחיתת קרבן היה נריך לכה"פ לכתחילה סבין כלי
שרת [כזבחים ל"ב ב, ורש"י שם ל"ה א' ד"ה אלה, ורמב"ם פ"ד מקרבנות
ה"ו ודלא כחוס' חולין [ד"ו ע"א ד"ה בונן], ורק דיעבד כבר בשחט
רק צבור. והרי שחטה כשרה לכתחילה צור. ולא מצינו צור שיקדש, אף
שעטע בסבין של שחטה כששחט. אלא ונדלו כדאמרין דרק צבתי גזרו:

מז' ר"ל העמידו שם אנשים להסם מים ללוח העישה לעשות חביתין:
(מז) רשאי בית אב והזכירו כן. וקף שודע בעלמו כן, הפ"ס
לפעמים יש כהן שלא עבד עדיין מעולם. ועוד הפכר שיסכה,
מדהולך לבס יחידי, ואין אדם רואהו שיזכירו, וכדמסיק: (טא) דלינה
פוסלת בקידוש ידים ורגלים, ולהכי הפסול ניטור כל הילכה לריך
לחור ולקדש (ג). ג) ר"ל מונחת שם בזוית. וגם זה אמרו לו,
דלמא עדיין לא עבד מעולם ולא ידע מקומה: (גא) כלומר בזוית
שבין ביתו מערב של כבש לבין כותל דרומי של מזבח, כס מונחת
המחטה באלכסון: (גב) דבין אולם למזבח ובין אולם לכבש, אין אדם
רשאי לנכס רק ללורך עבודה, והרי הכיור עומד בין האולם לכבש,
ואיך יכנסו ח"כ אדם לבס, והרי אינו רשאי לעבוד עדיין עבודה
קודם שיתרום זה תרומת הדשן [ואף אי יומא דדוקא צבקיב ידיו ורגליו אסור לנכס לשם רק ללורך עבודה, אבל כשלא קידש ידור"ג מותר לנכס לשם
אשילו שלא ללורך עבודה ע"י הר"ם פ"א דכלים מ"ט]. ע"פ אכניסה לשם בלי קידוש ג"כ אסור' איבא, דאפי' דלא כלי קידוש כחוספתא (ע"א דכלים דהנכנס
בין האולם ומזבח בלי קידוש ידור"ג חייב מיתה, אלא דאשילו ליכנס להיכל בלי קידוש רק איכורא איבא (ככלים פ"א מ"ט ורמב"ם פ"ו מחורה), ע"כ שודע
דלא מדומק אשילו בין כבש לאולם אסור לנכס בלי קידוש, ורק כשנכנס לשם כדי לקדש ידור"ג ללורך עבודה שיכול לעבדה מיד אחר קידוש, או גם
לחוספתא שרי: (גג) דלא כב' כתוב ה"ל שסבבו עט הצבוקות, ה"ע מדלהבו רחוקים ממוזבה. אבל זה הרי התקרב סמוך לאור המערכה,
ואי"ל לאור הכר: (גד) דמדהוין בן במזרח העזרה והמזבח, והתורם קידש ידיו ורגליו במערב המזבח, נמלא גובה של הכבש והמזבח
מפסיק ביניהן: (גה) שהיה הולך צלניעות, מדלח קידש ידיו ורגליו עדיין (וע"י ספ"א דכלים: (גו) כס של כה"ג שהיה צבית כמי:
(גז) גלגל שחלוי בו הכיור בחבל, ועל ידו משקעין הכיור להבאר שחתם הכיור, כדי שיבאר הכיור צלינה בהבאר ועי"ז לא יכנסו מים
בכיור צלינה. ועשו הגלגל באופן שיסמוע קול גדול כשיעלו הכיור, כדי שיכנסו הכהנים ויכינו א"ע לסלק דהשן מהמזבח (כנחיה דל"א
כ"ל: (גח) ר"ל הגיע העת וכו', וריך סבין עלמינו לעבודה. דמיד אחר שיתרום זה השן, יקדשו הם ויהיה הם ורגליהם ויסקרו דשן
המזבח להסוח: (גט) התורם שקדש ידור"ג: (ס) ר"ל שבהחלה פינה את הגחלים שנתהו מהעלם של המערכה הילך והילך ללדו המזבח,
ואי"כ היה חותה מלא המחטה גחלים הפנימיות שנתהו מהצרי העולה שנתעלו ונעשו גחלים [כיושלמי יומא ד"ה ב']: (סא) ר"ל

ל"ט

מוראות. כל המקומות מוראות. והמורה נמשכ' ורשון המורה.

אלל המזבח ונהי דכבש מזבח לכל מיני [כמ"ט לעיל] מ"מ היה לנו לקרבו אלל המזבח ועדיין הוא רחוק מן המזבח עשרים אמות [לפי המדה דתן במשנה ג' פ"ג דמדות] אמר לי רבי דמיהשליך דכתיב במוראה ונולה דייקינן. דכתיב במוראה ונולה (שס א') והשליך אותה אלל המזבח קדמה וקיס להו לרבנן דלא מקרו השלכה פחות [מכ'] אמות ועולת העוף היא נעשית על קרן דרומית מזרחית [כדתן במשנה ה' פ"ו דזבחים] הלכך מינה את הדגן רחוק מן המזבח כ' אמות מקיס שטחים בס מוראה ונולה כו'.

ר"ע מברטנורה וכן קרוניס להיות דגן: צבר את הגהלים על גבי הרצפה. רחוק מן הכביש שלשה טפחים: מקום שנותנין מוראות העוף ודישון מזבח הפנימי [תמורה ל"ד ע"א] ושמו כולו. ושמו שלא יפור: אמורתי: צבר את הגהלים על גבי הרצפה. רחוק מן הכביש שלשה טפחים: מקום שנותנין מוראות העוף ודישון מזבח הפנימי [תמורה ל"ד ע"א]:

גמים נשכו להכותו וכו'. ופרקינן וכו' ליכא והאמר חזי מוראת העוף ודשון מזבח הפנימי [ודשון המזבח] נכללים במקומן ואם איתא דהרומות הדגן כמו כן נכללת סיי ליה לאחשבה ואמרינן בכריתות [דף ו' ו'] ושמו חלמד שטעוין גמיה דאסור ליהנות מהרומות הדגן כ"כ המפרש. וכלומר כיון שטעוין גמיה חלמא דלא הוה נכלל במקומו. אבל הסוס' דיומא [שס] כתבו ד"ל דקרא לאו הניסא סמך. וה"ק אי לוו הוה ניסא שיהא נכלל במקומו טעוין גמיה. א"כ כ"ל אס חפר בס והוליא אורח קאמר דאפר הקדש לעולם אסור. וכן פירש"י בכוף המורה ע"כ. ועוד כתבו הסוס' רפ"ו דזבחים דף ס"ד דאין ראויה מדלח חשיב תרה"ד. דה"ל אשכחן במ"כ כו':

יבין תפארת ישראל יבין

[ואע"ג שאורך הכבש ל"ב אמה. היינו כל אורך הכבש עד גגו של מזבח, אבל היו גג המזבח מתקלף ב' אמות כרוחב פחות מקווס היסוד שלמה שחש חשבו הכ' אמה, והכבש משפט ועולה ממלל ליסוד וסוכה, של א' רחבו אמה א'. ועי' פ"ג דמדות מ"א]. ושם עבר ההורס הגהלים מהמחאה בריוחן ג' טפחים מהכבש, שלא ישמיר כותל הכבש. ואח"כ מחזיר המחאה למקומה התייחד לה בזוית שבכותל מערב של כבש כלעיל כו' [ל"א: סד] מיהו אלו נכלעין במקומן. אבל בתרומת הדגן יש ספק אם היה נכלל במקומו או לא [מוס' נחמס דפ"ד א']:

ר"ע מברטנורה

ראוהו אחיו פרק ב תמיד

תוספת יום טוב

ציונים

פרק ב א ראוהו אחיו. לאותו שחרס את המזבח: שירד. מן המזבח ונתן את הגהלים במזרחו: והם רצו וקדשו ידיהם ורגליהם. כדי לעבוד עבודה: סונקיס. מסלקים אותן. לטון נעטע ונדטד. וכן כגדי מסנקן [פסחים ג' ע"ג] גדי שהוא עוף ע"י נעטע ונגימות. שמנגחין זה בזה. אף כלאן סונקיס מנענעים ומהפכין אותן בלטרות ללדי המזבח: פרק ב א ראוהו אחיו [שירד] והם רצו ובאו. מהרו וקדשו ורגליהן מן הביורה. גמלו את המגריפותיה. ואת הצינורות ועלו לראש המזבח. האברין והפרדין שלא נתאכלו מבערב סונקין אותם לצדדי המזבח. אם אין הצדדין מהויקינן. סודדין אותם הדגן קודם שיפט את הדגן לתפות. לטון המפרש: [הפדרים. החלבים. המפרש. וטלס נקראו כן ע"ש הפדר שבכתוב]: סונקין. פי' הר"כ מסלקן וכו' וכן כגדי מסנקן כו' והיה יכול להביא לו חצר מן המשנה המסנק את העיט בפ"ג דמקואות: סודדין אותה וכו'. כי

יבין תפארת ישראל יבין

פ"ב א לאותו שחרס המזבח: ב מהמזבח: ג להכור. דבני בני כבד הניח התורם את הגהלים במזבח הכבש: ד דודתיו רבים לא היה אפשר להם לילך בלניעות בני המילה כהתורם [בפ"א ס' ל"ה]. להכי שפיר טפי שירצו ולא יסרו הרבה בני קידוש בין

ראשון לציון פ"ב א בסשנה סונקין תורם כו' בשש"ג א"ה ס [קין רכל מדכו המס' שכבז סולקין כמו נסלקין כו' נחלה דגיסוס היה סונקין. דלי לא הכי לא מידש כלום ולסיקר ד"ה סולקין י"ל סונקין:]

הנר"א מנתין כ"כ ואף כנגלים לא היה כ"כ דגן: עניו של א' המפוזרת שעדיין לא הוכיח שמים: על שבעים כו'. ל"ל סדיו נידלק ע"כ נמתן ולכן היה עניו טמא דלא אסבך לומר שרוחב הארבע היה ע"כ יעמי דלכיוי כיו הרבה יותר כמה פעמים

פ"ב א והפדרים כו' מ"ט המפרש ל"ל לאת כו'. לי נחלה דדוקא כיוס אין נשאן קודם להשיג אבל ניללה שעדיין אינו זמן התמיד פשיטא ש"ד והאיים שנגיף מוומא ארבעים כשם מוכח לפיכך [גמ'. א"ר גומא דלא היו * דברים אלו שיכיס להגמ' דף כ"ט ע"א וע"כ.

ראוהו אחיו פרק ב תמיד

כדי שלא יפסלו בלינה שאין יכולין להקטירן עד למחר [לאחר] שיקטירו
 אכרי תמיד. ואם לא סודרן על המזבח היו נפסלים בלינה
 ולאמרי' בזבחים בפרק המזבח [דף פ"ג] דלון לינה במזבח. וכבש
 הרי הוא כמזבח לכל דבר. ולאחר שיסדרו את המערכות יחזרו
 את האכרים על המערכה ויניחו בה
 האור. לטון המכרש [ועיין במשנה ד']:
 בסובב על הכבש. עמ"ש במ"ג פ"ה
 דזבחים ובמ"ג פ"ו [סג]: ב החלו.
 התחילו. המכרש: פעמים עליו כג'
 מאות כור. כתב הר"ב גומא קטני.
 ופי' גומא כתבתי במ"ב פרק ג'
 דגורים. וכתב הרמב"ם והר"ב גורפין
 מהכרי הוא ומוציאין אל ספק הדשן.
 עד שמבערים האפר מן המזבח והוא
 הנקרא דשן המזבח על האמת ולתי
 בזמנא דכו' ע"כ: מימינו לא נתעלל
 הכהן כו', מי שמוטל עליו לעשות. כ"כ
 המפרש. והרמב"ם בספ"ב מהלכות
 חמדין כתב גורפין מן הערימה

בסובב על הכבש: ב החלו מעלין

באפר על גבי התפורח. ותפוח היה באמצע
 המזבח. פעמים עליו כשלוש מאות כוריא.
 וברגלים לא היו מדרשנין אוחי. מפני שהוא
 נוי למזבחה. מימינו לא נתעצל הכהן
 מלהוציא את הדרשנין: ב החלו מעלין
 בגיזרין לסדר אש המערכה. ובי כ"כ
 העצים כשרים למערכה. הן. כל העצים
 כשרין למערכה. חוץ משל זית ושל
 גפנים. אבל באלו רגילין במרביות של
 תאנה. ושל אגוז. ושל עץ שמונה: ב
 סידר המערכה גדולה מזרחתה

כסובב על הכבש. כלומר על הכבש שכנגד הכיבש: ב החלו
 מעלין באפר. לאחר שסלקו לגורים או לכבש. אכרים ופדרים
 שלא נתחללו. היו מושנין את האפר במערפות כבדים ומעלין
 אותו לחפוח כמין כרי גדול של אפר שהיה בחלמט המזבח
 לצור ועבוי כתפוח: פעמים עליו
 כשלוש מאות כור. גומא קטני.
 דמעולם לא הניחו להיות עליו ג'
 מאות כור: וברגלים לא היו מדרשנים
 אותו. לא היו מוציאים את הדשן
 לחוץ אפ"פ שהוא רבה על המזבח:
 מפני שהוא נוי למזבח. שהיה
 נראה שקרבעות הרבה היו פ"ג המזבח:
 מימינו לא נתעצל. כלומר מה שהיה
 דשן כל כך לא מהמת עללות הכהנים.
 אלא לנו להראות שקרבעות הרבה
 קרבו ע"ג המזבח: ב מעלין
 בגיזרין. שני עצים ארוכים ומשופן היו
 נותנים לחוך אורך המערכה דכתיב
 (ויקרא ו') (וערך) [ונער] עליה הכהן

עלים צבקר צבקר מלמד שטעונה שני עצים: ובי כל העצים
 כשרים למערכה. דקתני החלו מעלין בגיזרין כהם ולא קא
 מפרש מאיזה מין של עצים היו הגיזרים. ומשני הן. כלומר
 הכל כשרים חוץ משל זית ושל גפן דאסירי משום ישוב ארץ
 ישראל. לפי שהן טוענים פירות. ואית דאמרי טעמא לפי שהן
 נעשים דשן מיד: מורביות. ענפים של תאנה. ודוקא האלים
 רעות. ולא עבדי פירי: ושל עץ שפן. העושה שמן הפרסמון.
 ואני שמעתי שהוא האילן שקורים לו בלע"ז (1) פי"ג. ובערני
 לינובו"ר. ואפ"ג דשן מאכל הוא. אין בו לודך. כמו בגפן
 וזית. הלכך לא אסרוהו משום יבוסה של ארץ ישראל כדרך
 שאסרו הנפן והזית: ד מערכה גדולה. לפי שיש עוד מערכה
 (1) פיכטען עוים, ובלשון רוסית סאסא.

עלים צבקר צבקר מלמד שטעונה שני עצים: ובי כל העצים
 כשרים למערכה. דקתני החלו מעלין בגיזרין כהם ולא קא
 מפרש מאיזה מין של עצים היו הגיזרים. ומשני הן. כלומר
 הכל כשרים חוץ משל זית ושל גפן דאסירי משום ישוב ארץ
 ישראל. לפי שהן טוענים פירות. ואית דאמרי טעמא לפי שהן
 נעשים דשן מיד: מורביות. ענפים של תאנה. ודוקא האלים
 רעות. ולא עבדי פירי: ושל עץ שפן. העושה שמן הפרסמון.
 ואני שמעתי שהוא האילן שקורים לו בלע"ז (1) פי"ג. ובערני
 לינובו"ר. ואפ"ג דשן מאכל הוא. אין בו לודך. כמו בגפן
 וזית. הלכך לא אסרוהו משום יבוסה של ארץ ישראל כדרך
 שאסרו הנפן והזית: ד מערכה גדולה. לפי שיש עוד מערכה
 (1) פיכטען עוים, ובלשון רוסית סאסא.

בפסכתו והוא כלי גדול שמחזק לתך [עין במשנה ה' פ"ה] ומורידין
 אותו למטה וברגלים לא היו וכו'. וכל [מ]צורלה מן הכהנים ממלא מן
 הדשן שהורידו למטה ומוציא חוץ לעיר לשקר הדשן ואין להולאת
 הדשן לחוץ פיים אלא כל הרואה. ומעולם לא נתעלל כהן
 מלהוציא את הדשן: ב החלו מעלין בגיזרין. פירש הר"ב שני
 עצים ארוכים ומשופים כו'. וקשיא לי ליבא דהחלו מעלין שהא
 לטון רבים ובמשנה ה' פ"ב דיומא כתבתי דמכתוב ובער ילפינן
 דשני גזרי עצים דבבקר כהן א' מעלה אותם. ובדברי הרמב"ם
 משמע דגיזרין דהכא לאו שני גזרי הם. אלא בכל עלי המערכה
 מיירי. ובחצורו פ"ב מה"א כתב וז"ל צבקר עורכים עצים
 ועורכים בראש המזבח מערכה גדולה של אש כגאמר (ויקרא ו')
 ובער עליה הכהן עלים צבקר צבקר. וכן מלוא לעלות בשני
 גורים של עץ עם תמיד של שחר יחד על עלי המערכה. שגאמר
 ובער עליה הכהן עלים צבקר. ע"כ. וז"ל המפרש
 במשנה דלקמן אותו שזכה בתרומת הדשן יזכה בסידור המערכה ובעני גזרין.
 דמזבח ציומא (דף ק"ג) [כמ"ש בס'] והא דקתני
 החלו מעלים בגיזרים הם מסייעים לו שהיו מעלים את העלים. והוא
 מהדרן. ע"כ. וסידור השני גורים היה אחר סידור
 מערכה שניה כדאמרינן ציומא פ"ג דף ל"ג. ונפקא לן. מדכתוב ובער
 עליה הכהן עלים צבקר צבקר. עליה ולא על חצרתה
 מכלל דאיכא לחברתה. והאי עליה מיבעי ליה לגופיה. הרי עליה
 כתיב: ושל תאנה. כתב הר"ב ודוקא האלים הרעוה ולא עבדי פירי.
 אליבא דמ"ד דטעמא משום ישוב א"י. המפרש:
 ד סידר המערכה גדולה. אותו שזכה בתרומת הדשן כמ"ש ציומא
 פ"ג משנה ה': המערכה גדולה. כתב הר"ב ג' מערכות

התוספת החדשה
 פ"ב ב' ברע"ב ד"ה וכו'
 וכו' לפי שכן כו'
 ודוקא רבה קרע' ו'
 איתא משני שבה מן שמן
 למחות ויין לנפטים וז"ל
 כהן תלקח כבוד לעלים
 כשני בתיבן וכו':
 באורי הגר"א
 גם לעני האריגה א"ל
 דלא היו לזיכין כ"כ לטפה:
 ומשום כו'. נראה כפי'
 סדמני' דקאי על כן
 המעות דלפי' המפרש מה'
 משום כו' וז"ל שמונים.
 ג' ובי כל העלים כשרין
 למערכה. שני ע"ה של
 המלך לרם כו' וכו' לו.
 ומיב איתא לאמר בלשון רבו
 לסיבן קנע רבי ב"ש: כו':
 תוספות רעק"א
 פ"ב ב' (אות ה) תוי"ט
 ד"ה ה' ד' ד' ד' ד' ד'
 וז"ל בבוקר עורכים
 עצים. בספ"ב דיומא
 פבואר הסידור מערכה
 כשר בליילה. ובתוספות
 שם ד"ה איבא דאמרי
 כתבו דהוה רק בליילה
 עכל סידור ב' גזרי
 עצים וכו' ביום:

יבין הפארת ישראל יבין

לא דיטנה ברגלים, ולא חיישי' שיתלו הרוחץ בעללות הכהנים:
 (א) ר"ל לאחר שסלקו הדשן, התחילו הכהנים להעלות עצים למזבח
 לסדר המערכות. וזה שזכה בתרומת הדשן הולך בראשון וכו' ב'
 גזרי עצים [וערכו, ב' העלים נושאין כל א' גזרה א' (ציומא דכ"ז ב'),
 וכו' גזרין היו עצים משופין. אורך כל א' אמה, ורחבו אמה,
 ועוביו כחמק של גדים [כזבחים דס"ב ב']. וז"ל שלא הניחו הגזרין
 על שטח רחבן, דהרי ע"י הרוחב יכבס האש, אלא על שפסס
 המחודד הניחם: (ז) ר"ל מדקתני סתמא, משמע דכל העלים כשרין.
 ומשני קו וכו': (ח) היינו כל המינין כשרין. אבל כל עץ הממולע
 פסול: (ט) משום ישוב ארץ ישראל, דהרי אלו טוענין פירות חסובים.
 וי"א משום דעלים הללו יש בהן קשרים ואיין דולקין יפה: (כ) ענפים.
 כו' דוקא ענפי תאנים זקנים, שכבר אינן עושין פירות אבל של זית
 וכן גם זקנים טובין ע"ש משע פירות חסובות: (כב) וואללוסצוים:
 כג) פיכטענהאלץ שמן. שאלו העלים מתלהבין יפה. ולא לקחו עלי'
 ארוים ארנים וברושים [כפ"ג דפרה], מדמעלין עשן הרבה:
 כד) דלאחר שהעלו כל העלים הא"ל למזבח, ציררו משע עלי תאנה

האברים והפרטים...
כפי: וירדו ובאו להם
ללשכת הגזית. מ"ה ע"ד
כ"ה ו"ה ע"ה

שנויי גוסהאות
צפון. כפי: הצפון.
ב ע"ו מ"ד. כפי:
בעשר וכן כפי: שלא
נח א כלו מערב.
כפי: שלא נחשלו.
הצורה. כ"כ"ה והציות.
שתי המערכות. כפי:
וכפי: המערכות.
וירדו. כפי: ירדו.

באורי הגר"א
בעמוד חמש סלון גתלים.
כ"ה חסו לר"ק לטול חסו
ד' סלון גתלים. לך: כ"ה
עמוד חמש סלון: שני
גזי: לבנה. לוכר כפי:
מסיל: שחור. כפי:
לפי: כפי: ג"כ כפי:
דמויות. והיה זה גם
כן כל אותה המערכות:

למזבח ממוצע ועומד בהלמע העורה וקסבר קדושה היכל
וחולס חדא מלחא היא [עמ"ס במשנה ג' פ"ד דיומא] ופתחה
של חולס כ' אמות ול"ב אמות היו לו למזבח כ' אמות כנגד
פתחה של חולס ושש מאלן ושש מאלן. והני ר"א דתנין בר
מלחה יסוד ולחה כובצ. כל זה
מהגמרא רפ"ו דנחום. ולפי זה מתני'
ללא כספ"ה רמדות. וללא כמכנה
כ' פ"ג דיומא. ושס כחבתי דעה
הר"ב והרמב"ם למזבח בלפון נמי
קלי. ולפוס חושבנא כחבתי כס
לרמב"ם כפ"ה מהלכות בית הבחירה
קלי מזבח בלפון ו' אמות ונמלא

בעומד חמש סאים. היה בלוחה מערכה של קטרת כמו המצ
סאים גתלים. כמסס היה חוזה לנורך הקטורת: בעומד.
כמו בלוחה: ובשבת בעומד שמונה סאים. לפי שלריך עוד
גתלים לשני צידי לבונה של לחם השנים שהיו מקטירים מבכח
לשבת: מחזירים אותן למערכה.
וגשרפים כס בלדי המערכה הגדולה:
ובאו להם ללשכת הגזית. לעשות
פיסות:

צפון ארבע אמות. (בעומד) חמש סאים
גתלים. ובשבת בעומד שמונת סאין
גתלים. ששם היו נותנין שני בויכי לבונה
של לחם הפנים. האיברים והפדרים
שלא נתאכלו מבערב מחזירין אותן למערכה. הציות שתי המערכות
באש. וירדו ובאו להם ללשכת הגזית:

שהמזבח כנגד כל פתח של היכל ושתי אמות ללפון וכ' אמות לדרום. והאפר נמי ללוחה כבדח מערכה זו משוכה כלפי לפון ד'
אמות. והיינו האמות של יסוד כובצ וקן ומקוס הלך. כך נ"ל מאחר שהרמב"ם העתיקה למכתיבו דהכח כפ"ב מה"ה:
הציות שתי המערכות באש. והכתיב היה חדא לקיוס האש. כמ"ס הר"ב במשנה לעיל ולא חשיב אלא הכך הרחי דמין
להרדי ומליתין אותן ביחד ומחד קרא מפיך להו. תוס' פ"ד דיומא ד' מ"ה: ובאו להם ללשכת הגזית. פירש הר"ב לעשות
פיסות. ובצורה ח"א לפייס דלין נכון לעמוד בצורה בלא מלגפת כדלחמ [ביומא פ"ב ד' כ"ה] הממונה בא ונטול מלגפת כל
אחד מהם ויודעים כולם שממנו פייס מהחיל. ח"ג משום דהו קיימי [כבולליאר] מסביב. ח"א דהו אמריס לבית. כ"כ המפרש
כפ"ק [מ"ב]. וכ"כ הסוס' דיומא [עס ד"ה והוא]:

יבין הפארת ישראל יבין

למערכת הקטורת: (לב) ר"ל שהיה המזבח של קטורת משוכה ללפון
מקלה קרן מערבית דרומית של מזבח, ד' אמות. וה"ל מדכתיב
בקטורת של יו"כ ולקח מלא המזבח ונ' אשר פתח אהל מועד,
וילנין כל קטורת מקטורת יו"כ, שלריך ליקח הגתלים מכנגד פתח
אהל מועד. וד' אמות ללפון מקרן מערבית דרומית של מזבח, כס
מכוון נגד פתח אהל מועד. [דרהרי קייל דמזבח עומד ממוצע כאלמע
עורה, משך רק קלח כלפי דרום [כנחמים ג"ע ח' ורמב"ם פ"א מנחיה].
גם ק"ל דקדושה היכל ואלס חדא מלחא היא [ועי' תוס' נחום דנ"ח ב',
שכתבו דמפיחא הוא כס"ס]. ח"כ פתח האולם דינו כפתח היכל, ונקרא ג"כ
פתח אהל מועד. והרי פתח האולם היה ג"כ כהמזבח מכוון בלמע העורה,
והפתח היה רחב כ' אמה. נמלא המזבח שסיה רוחב גגו למעלה כ"ח אמה,
היו כ' אמות הלגטיות שלו נגד כ' אמות של פתח האולם וארבע אמות לכאן
וארבע אמות לכאן היה גג המזבח עורף על פתח האולם. ואלו הד' אמות
גג המזבח עורף מאלן ומאלן, לא היו נגד פתח האולם. נמלא כשמשוך
לשבת המזבח להקטורת ד' אמות מהקרן, שהיה המזבח מכוונת נגד פתח
אהל מועד: (ג) כמו בלוחה: (ד) ר"ל משער לסדר כל קד עינים,
כדי שיתהוה מכן ה' סאין גתלים וכל סאה הוא קמ"ד בינים, וא"כ
היה בחול כדי שיעור חס"כ בינים, ובשבת כדי שיעור אלף וקכ"ב

בינים. ומערכה גדולה וודאי היתה גדולה מזו, רק לא היה שיעור
קבוע לה, דהכל לפי הקרבנות שהיו מזיאים בלוחה יום: (ה) ר"ל
לפיך לריך ג' סאין יתרים, כדי להקטיר עליהן בחון ב' צידי
לבונה שהיו על לחם הפנים: (ו) ר"ל השתא קודם שחיסת החמיד
נותנין אותן בלדי מערכה גדולה וכשרפים כס [וירא כהמפרש כאן,
שכתב, דאע"ג דהני השתא שמחזירין למערכה, א"פ ר"ל דרך אחר הקטרת
החמיד התורוס. וכמח"כ רבינו זכו נגד גמרא ערוכה [פסחדרין מ"ע ב']
דלכ"ע יש סדר במסכת תמיד עכ"פ למטה. ומה שר"ה להוכיח כן מדכתיב
העולה, עולה ראשונה. הן אמת הכי אמת [יומא דל"ח ח' ובשאר דוכתי].
אכל נ"ל דהיינו שלא להעלות אחר קרבנות למזבח קודם לתמיד, ולא בשכר
הם על המזבח. ועי' מ"ס כ"ס בחומר בקודש פ"ד אות ו' ז':
(ז) ולוחה של קיוס האש רשאין להלית אותה אחר הקרבנות הנניד
[כלעיל סי' כ"ד]: (ח) לעשות פייס, דבעורה ח"א שפיסוס, מבום
שהיה לוקח מלגפת של ח' מכן בשעת הכייוס, ולין נכון שיעמוד כך
הכך בעורה בגלוי. והו מדעמדו בעינול, ויהיה ח"כ אחוריהם אל
היכל ה' [כחוס' יומא דכ"פ ח']. עוד נ"ל מדלריך שהיה ח' מסכהדרין
אלל הפייסות [כלעיל פ"א סי' ל"ה], ולינו נכון שיערומהו
לבוא אלן:

אמר להם הממונה פרק ג תמיד ר"ע מברשנה ציונים חוספת יו"ט

פ"ג א אמר להם הממונה
באו והפיסו. ו' א"ה
יבא יד כי מי שיהיה
מי זורק. מי' פ"ה יומא
יבא יד ח"ה מי' פ"ה ח"ה
מדין ושפיין ח"ה

שנויי גוסהאות
פ"ג א (מי שוחט) מי
זורק. כד"ל ליתא
בעשותי כמב"כ. השוהם
ומי הזורק. מרשן מובח.
כפי: אמת. המזבח.
באורי הגר"א

פ"ג א בואו והפיסו כו'.
קף ע"ג דלמרין
ניומא שדיין מנח
ודמטרה קודם לנס החמיד
זיינו לניקח דס אלל
כפיסוס והקבלה כוסה
קודם כדלמרין כוסף הסק
לא היה שוחט כו' נ"ל

פרק ג א הממונה. עמ"ס ברפ"ג דיומא: מי מדשן
מזבח הפנימי. הקדמיה לדשן
המזבח דכי עייל להיכל במזבח פגע ברישא דתיבא שלחן בלפון
כו'. ומטרה בדרום כו'. מזבח ממוצע ועומד בלמע ועמון
כלפי חון קימטא. דכתיב (שמות כ"ו)
ואח המטרה מזה השלחן בעיני דהו
להדי גמ' פ"ג דיומא ד' ל"ג. ומ"ס
הר"ב שהמדשן הוא המקטיר קטורת.
וכך

פרק ג א אמר להם הממונה בואו והפיסו. הטילו פייס
הוא הנורל המפורש פ"ב דיומא: מי
שוחט. אע"ג דשחיטה כשרה צור הקטו בה פייס דתחלת
עבודת החמיד היא ומביבה להו חי לא יטילו פייס אהו לאלגוי
עלה ואחו כה לידי סכנה: מי זורק.
מקבל הדם הוא הזורק. ומסוס דעיקר
הקרבן הויה זריקה להכי נקט' [לה]:
מי מדשן מזבח הפנימי. והמדשן
כ"כ ר"ל מי זורק וכו' ריוח [כמטו ב' תיבות אלו והגיה ה"יט במקומן מלך לה.

יבין הפארת ישראל יבין

פ"ג א) הוא הממונה על הפייסות שניכר לעיל פ"א סי' ל' (א):
(ב) ר"ל הטילו נורל, כמפורש פ"ב דיומא: (ג) את החמיד,
דאע"ג דשחיטה כשרה צור [ביומא כ"ו ח']. אפ"ה חביבה היתה על
הכהנים מדהיא תחלת עבודה, והפיסו עליה דלא ליתו לאלגוי. מיטו היה יכול הזוכה לכבדה לזר: (ד) המקבל הדם הוא הזורק. רק

פ"ג א) וכן סי' רש"י ותוס' [מנחות ד"ק ע"ה]. אולם לפי מה
דלמרין [בפסחדרין ד"ט, ורש"י שם במהני, וביומא דט"ו
נ"ב]

ב צאו וראו אם הגיע זמן
השחיטה יומא דיומא דיומא
פ"א מנחה ק"י פ"א פ"א
יובטני ליה פ"ב פ"א
הרואה אומר ברקאי
יובטני ליה פ"ב יומא פ"א
פ"א:

שנויי נוסחאות
מי מעלה כתיב ומי...
הראש והרגל כתיב...
והרגל של ימין...
כתיב ד"ו ליה למה למי...
של ימין וכן למה כתיב...
למי של שמאל העוקף...
והרגל כתיב...
של שמאל ושתי...
הפנות כתיב ושתי...
הרפנות והחבירות...
כתיב החבירות: ב א"ר
(המשנה) כתיב ונכתיב...
ל"ה א. השחיטה...
כתיב שחיטה. ברקאי...
כתיב ונכתיב ברקאי...
כתיב. כתיב מתיא.

ראשון לציון
ב"ב בשנה אומר
ל"ה הממונה. מלת
הממונה ליה כתיב
ושני יב"ל:

באורי הגר"א
שפ"ח זה היה קודם
לדיון אבל הזריקה היה
לחייב דעבוד שתי
שוחט ומקבל ולא"כ היה
הוא יותר ממאה אמה
עד שהוא חוזר לקמן
מזכיות נשיות בעוד כך
היה נגמר דיון מוצח
והמורה. ואמר מי זרק
קודם לפי שהזיק הוא
המקבל: ב הרואה אומר
כ"י י"ל והרואה ללו חיינו
המזכיות אלא אומן כה"ל
לראות אחד עומד וסוף
ואמר רואה: מתיא בן
שמואל אמר הארץ פני כל
המוצח: פ"י כתיב מתיא
בן שמואל הרואה כ"י אומר
הארץ פני כל כ"י. והוא
מתיא בן שמואל הממונה
על הפייסות האומר בקליט.

וכך כתב עוד להלן והשלישי מדשן מוצח הפנימי ומקטיר
קטורת. מעות הוא צידו. דהא תנן בפ"ה מ"ב חדשים לקטרת.
ועוד בפ"ו מי שזכה בדישון מוצח הפנימי מקדימים לפניו
כו'. וכן נמי בפ"ב דיומא [משה ל'] דפייס שלישי לקטרת.
ואין לדחוק שר"ל המחטה. וכי היא

דכתב הרמב"ם בפ"ד מה"ט.
בהמדשן מוצח החלון מכניס המחטה.
וכוונת הר"ב [במ"ט] שהמדשן הפנימי
הוא המקטיר [כ"ל מכניס המחטה.
ויתיישב עם זה דלא תקשה אמאי
בזרק לא נקט תחלת העבודה שהיא
קבלת הדם והכ"ל במקטיר נקט
דיון המוצח שהוא תחלת העבודה
של ההקטרה דיון דמקטיר היינו
מכניס המחטה לכו שחיו עיקר
עבודה הקטרת לא דמי לזרק שהוא

עיקר העבודה] דמלכד הקושר שחיו מקשה על הרמב"ם לקמן
במשנה ה' פ"ה מהגמ' (יומא ד' ל"ה) דזה שזכה בקטורת אומר
לזה שמעו וזה במחטה וזה קשר ג"כ על הר"ב אלא דעליה
קשר ממכה גופא דר"פ בתרא דתנן והטעם ביד אחד והמחטה
ביד אחד ש"מ דתרי כהנים הוו. ולשון הרמב"ם והשלישי מתיא
דיון מוצח הפנימי לפי שכו מקטירין הקטרת. ע"כ. ומ"ש
הר"ב דרשון מוצח ומורה קודם שחיטת התמיד היה לכוונת בזה
בסוף פרקין כס"ד: העוקף. פ"י הר"ב האליה. ואין גראה כן
ממכתיו דסוף פ' דלקמן דתנן העוקף צימיו והאליה מולדלת
בין אלבעותיו והמפרש פ' שם הונח אבל הערוך כתב העוקף
הוא העלה כדכתיב (ויקרא ג') לעומת העלה: [והגררה. פירש
הר"ב מקום כו'. וכו מחזירים קנה הריאה עם הכבד והלב.
וכן לשון במשנה ג' פ"ב דיומא. ולא דק דבפרק דלקמן משנה
ג' תן דכבד חלוי בדופן הימנית ול' המפרש וכו מחזר הקנה והלב:] ב צאו וראו כו'. ולמה הוצרכו לכתוב לה במשנה ב' פ"ג

הוא המקטיר קטורת. ומשום דרשון תחלת עבודה של קטורת
היא נקט לה. וכן דשן המטרה תחלת ההדלקה. ודשן מוצח
הפנימי והמטרה קודם שחיטת התמיד היה. והא דמדכר
בסדר הפייס שוחט וזרק כריש משום שהם עיקר עבודה
טפי: העוקף. האליה: החזה. כל

את המנורה. מי מעלה אברים לכבשיו.
הראש והרגל. ושתי הידים. העוקף
והרגל. החזה והגררה. ושתי דפנות.
הקרבים. והסלת. והחביתים. ודיוקיא.
הפייס וזה מי שזכה: ב אמר להם
הממונה צאו: וראו אם הגיע זמן
השחיטה. אם הגיע הרואה אומר
ברקאי כו'. מתיא בן שמואל אומר הארץ
פני כל המזרחים: עד שהוא בחברן והוא

מוצח הפנימי ומקטיר הקטרת. והרביעי מדשן את המטרה
ומדליק את הכרות. והחמישי מעלה הראש והרגל לכבש.
והששי שתי הידים. והשביעי העוקף דהיינו האליה [וכרגל].
והשמיני החזה והגררה. והשמיני שתי דפנות. והשמיני
הקרבים. והאחד עשר הסלת של מנחת נכסים שהיא
קריבה עם התמיד. וה"ב חבית כ"ג. וה"ג יין של נכסים.
כל אלו י"ג כהנים יולאים בפייס אחד כמפורש פ"ב דיומא:
ב צאו וראו: על מקום גבוה בהיה להם במקדש: זמן
השחיטה. שהשחיטה פסולה בזילה שלאחר (ויקרא י"ט) ביום
זבחכם: ברקאי. הארץ והצריק השחר: הארץ פני כל המזרח.
שלא היה אומר כלום עד שהאיר פני המזרח שאין מספיק
כהצריק השחר נקודה בלבד והלכה כמתיה בן שמואל: עד
שהוא
ג' תן דכבד חלוי בדופן הימנית ול' המפרש וכו מחזר הקנה והלב:] ב צאו וראו כו'. ולמה הוצרכו לכתוב לה במשנה ב' פ"ג

יבין תפארת ישראל בועז

נקט הכליות עבודת הדם, והזריקה הוא עיקר הכפרה: (ה) הוא
המטיב הכרות. [ולרשב"א (נחש' מ"ט ופ"ט) כשחית לא הדליק הכרות
כענין רק בין הערבים. וכן כתב רמ"מ פ"ג מתמידין ו"ג], שכן דעת רש"י
והרא"ד ודעת רוב האחרונים. אבל לרמב"ם (שם) מלת העבה כוללת דיון
והדלקה, והמדשן הכרות בצוקר, היה מדליקן מיד. ולדריה ל"ל דקטע מן
מדשן, מדיה תחלה להטעם, ולא דמי לקבלת הדם לעל סו' ד', דקטע
תחלת עבודה החם שאני מדהו כפרה. עוד ל"ל דבשולח החם שאני אשפר
שיוק מני שיקבל הדם תחלה, ולא יעשה, אבל הכא אם יאמר לפייס מי
מדליק, איכא למטעי, שהכניס המדשן שלא ענדו עדיין יסברו שידליקוף אף
שלא ידעש]. ב"הו לא היה סדר הפייס כפי סדר עבודתן זה אחר
זה, דבאמת סדר עבודתן כך היה, בהתלה מדשן מוצח הפנימי,
ובאחרונה עשה שוחט התמיד, ואח"כ זרק הדם, ואח"כ מטיב ה'
כרות, ואח"כ מקטיר קטורת, ואח"כ מטיב ב' כרות, ואחר כך
מקטירין אברי התמיד, [כרמב"ם פ"ז מתמידין ו"ח"א שם, דלא קי"ל

ב' ודכ"ח א'] דהסגן דהיינו המשנה לכה"ג, הוא היה הממונה, גראה לי
לנרדך לומר דהסגן היה ממונה גם כן על הפייסות. והא דלא חזיב לה
צירוף שיהיה חוק דברים שהסגן משמש, וכן' הוסי' [יומא דס"ו ב'].
ל"ל דתנא וסידר, דהרי ש"ר נמי, דסגן מותן הס"ח לכה"ג (כיומא דס"ח
ב'). ועי' מ"ש רס"ג דיומא. עוד ל"ל דבבבול מכותן לא אשכחן טוה
הממונה בשום פעולה או עבודה, רק בה' עניינים, (א) א"ל הפייסות
בלי ציון מפורש מהממונה, שיראה שלא יהיה שם ערמה. (ב) וב"ב
ב' א' ו' א' א' ח' הגיע זמן שחיטה פ"ג מ"ב], היה צריך ציון הממונה
שלא יעשו באור הלכה (כיומא פ"ג מ"א). (ג) וב"ב ב' א' ח' ט' א'
התמיד פ"ג מ"ג], שלא יביאו מטללים שאין מצוקרין. (ד) וב"ב
ב' ב' כ' ב' כ' א' (פ"ה מ"א) מדלא עלה השמש עדיין, והקדימו ג"כ
הכנה רבה ליוצר אור (כברכות ד"א ב') לכן אין ראוי לעשות כן בלי ציון.
(ה) וב"ב בהקטרת הקטורת (פ"ו מ"ג) מפני תשובתו, שלא טעה בה
אדם מעולם (כיומא כ"ו א'):

כאמ"י מסדר מערכה משמיה דאנא שאלו, שלא כסדר שזכרנו (פי' יומא ד"ג). בירור נטור א"ח סו' מ"ח פסק כאנא שאלו. ואפ"ה הפייס על שחיטת
התמיד וזריקת דמו והקריבה אברים קודם לשחר עבודת שקדמוס, מדזה היה עיקר עבודה היום, גם כפרתו מרובה [כיומא ל"ג א']:
(ו) דהיינו הראש וכו', דהנח והדר מפרש, דה' מעלה לכבש הראש והרגל, וה' הידים, וה' העוקף והרגל, וה' חזה וגרה, וה' א' ב'
הפסות, וה' הקרבים: (ז) ויקרארד: (ח) הוא הארץ שדך שם מעלה גרה. וכו היה מחובר הקנה והריאה והלב: (ט) הרואה למונת
התמיד: (י) הן ח"י ה"ב חלות של כה"ג שמקטירין משלו בצוקר, והאין השני מקטירין מערב: (יא) לנכסי התמיד: (יב) דמי שפגל
עליו הגורל הוא הנוט, והסמון לו זרק [כרמב"ם פ"ז מתמידין א', ודלא כר"ב], והסמון לו מדשן מוצח הפנימי, וכן כל ה"ג כהנים
וכיון זה אחר זה כסדר ה"ג עבודות ששנוין במשנה. אבל עושין כסדר שזכרנו בסו' ה': (ג) מדיה פייס הכ"ל בלשכת הגזית [כפ"ב]
להכי אמר להן השחא לאו. ולא לזה לשום אדם מיוחד, אלא אמר לאו, וכל מי שיראה יזדרז א"ע לזה, היינו כדי שלא להשחית ידיעתו
ואמונתו של א' טפי משל חבריו: (יד) שהיה הרואה עולה למקום גבוה שהיה במקדש, ומשגיח כנגד המזרח אם עלה השחית דשחיטת
התמיד בזילה פסול: (טו) הצריק השחר: (טז) מתחיה הוא הממונה על הפייסות [כשקלים פ"ה מ"א], ומתא היה, ופליג בהא א"ת, א"ת,
א"ל דלא סני בצרקאי שיטתו או התמיד, דע"ז טעו פ"א שראו שהזירה הלכנה תחת העצים, וכברו שהצריק השחית. רק אורה שעל
המגדל

קרישים ח"ב י"ט

למנין של כלים הללו. וצירושלמי במסכת חגיגה אמרו כנגד השמים וכלם הזכרות שבנבואות חגי זכריה ומלאכי: השקו את התמיד. כמוך לשמיטתו. כדי יראה שירו נפסטי יפה: בכום של זהב. איך דאמרי נומא קתני לרא על זהב היה. אלא של נחשת יפה כזהב. ואיך דאמרי בכום של זהב ומת שאלו עניות במקום טיטיות: אע"פ שטובקר. דתמיד טעון בקור ממוס ד'מים קודם שמיטתו דומיא דזה הפסח: ה' לצפוננו של מזבח. דתמיד עולה הוא ועולה טעונה לפי: שמונה עמודים נגמרים. עמודים של ארז. רביעית של ארז. חמישית מרובעת של ארז היו על העמודים: ואונקליה. כשני ויוסי הללני"ט. כלע"ז: היו קבועים. בלוקרביעית של ארז ותולין בן הבהמה: וג' סדרים. של אונקליה זו למעלה מזו היה בכל הדיכח עץ. הלתות בזמה גדולה או קטנה: על שלחנות של שיש שבין העמודים. שעליהם מדיחין הקרבנים. ויהי אפשר לעשותן של זהב.

החורה באלה ובצבעה]. ע"כ. ואולי נ"כ השבטים ומלאכיהם בהפק שחרבה יאסם הרבה יותר מכפלים ל"ג שכן בספר זכריה לבדו ממלאים שם בן ד' יוחר ממאה מלבד שאר שמות שנים [הם] אינם נמחקים. ולולא שהרמב"ם וכן הר"ב העתיקו הירושלמי כמות שהוא. הייתי לומר כיו"ט צירושלמי.

ושלשה בלי כסף וכלי זהב. השקו את התמיד בכום של זהב. אף על פי שהוא מבוקר מבערב. מבקרין אותו לאור האבוקות: ה' מי שזכה בתמיד. מושבו והולך לבית המטבחים. ומי שזכה באיברים הולכין אחריו. בית המטבחים היה לצפוננו של מזבח. ועליו שבונה עמודים נגמרים של ארז על גביהן ואונקליה של ברזל היו קבועין בהן. ושלושה סדרים היה לכל אחד ואחד. שבהן תולין. ומפשיטין על שלחנות של שיש שבין העמודים: ויהי אפשר לעשותן של זהב.

מס' בן ד' שפסוק הגה אכני כולה וגו' הכאול. ואז מניס פ"ג. וא"כ הכל עולה כהוגן. וגם הכובע ר' חונא אינה חלה פלוגתא ולא שיוכל לסחור בבהמה החושב ל"ג. אך יש לדקדק למה לא מנו חכמים ארון שספר זכריה. ויאמרו לא להוליא כ"כ כלים. שזכו בפירושו שקודם שהזכיר הירושלמי כחז' ח"ל מנין זה אפשר הוא כנגד מה שזכרנו לכלים לטובות היום מן הכלים ע"כ. ח"ל בפ"ו מהל' תמיד ומוליאין כל כלי שרת הלרבים להם כל היום ע"כ. לכך חגי אומר שלא נכתבו החכמים לזנות להוליא כלי שרת כנגד השמות אלא לפי שהולירו לכל כך כלים לכל יום. אהו ואחמיינהו אקראו שמאלו במספר הזה והם שבב' ספרים אלו. ומוכרחי עכשו לומר ש"ס הוא צירושלמי כלעיל. והא ל"ק דוליא יוחר וכמספר השמות שבג' הספרים כי למה לנו להטריח הכתבים בכדי וגם אפשר בלא רנו להוליא מספר גדול ורז שהוא יותר מכפלים שמון הורך שאם יעשה קן איש מן החישים יחשב לו לנחיה וגוסות רוח. ולו יתסרך הגדולה ובמקום אהיה מולא גדולו שם אהיה מולא ענותו. כמ"ס ר"י צס"פ בני העיר [ג"א סף פ"א]: אף ע"פ שהוא מבוקר. פירש הר"ב דתמיד טעון בקור כו' דומיא דזה הפסח. עמ"ש בזה במשנה ה' פ"ב דערבין: ה' ועליו ח' עמודים נגמין. והכי חקן גמי במבנה ה' פ"ג דמדות. ושם כתב הר"ש ועליו כלומר בלוחו מקום: [ירביעית של ארז על גביהן. מונחין לא קבועין. וכי הא דכתבתי בשם המפרש למיכלתין לקמן פ"ג דמדות משנה ח'. עוד שם לעיל מינה בשם הכ"מ]: ומפשיטין על שלחנות של שיש שבין העמודים. שהיו מניחין הבהמה על השלחנות. כדי שלא תהא נכרת

השקו את התמיד בכום של זהב. אף על פי שהוא מבוקר מבערב. מבקרין אותו לאור האבוקות: ה' מי שזכה בתמיד. מושבו והולך לבית המטבחים. ומי שזכה באיברים הולכין אחריו. בית המטבחים היה לצפוננו של מזבח. ועליו שבונה עמודים נגמרים של ארז על גביהן ואונקליה של ברזל היו קבועין בהן. ושלושה סדרים היה לכל אחד ואחד. שבהן תולין. ומפשיטין על שלחנות של שיש שבין העמודים: ויהי אפשר לעשותן של זהב.

שניו נוסחאות השקו. כמ"ס והשקו. האבוקות. כמ"ס צ"ב אבוקות. ה' המטה הוליא חלם נמשכ' אהה המטבחי' כלעיו וכמ"ס הכיאה כיון והמטבחי' שם בורשכו והולך. במשכ' משכו. לבית המטבחים. במשכ' בית. ומי שזכה. כמ"ס ומשכ' ומי שזכה וזהו וזהו כמ"ס [וכס מ.]. הולכין אחריו בית נמשכ' ..עמו. וזהו כמ"ס ..אחריו לבית המטבחים. בית. בית המטבחים. כ"ו ק. ..מטבחים. ורביעית של ארז. ורביעית. ובמ"ס ורביעית. ובמ"ס גילי וכמ"ס ואנק' יוח; נמשכ' ד"ו ואונקלאות; במשכ' לפי. ואונקלאות במ"ס ואונקלאות קבועין [בתו]. כמ"ס יתה. [היה] לכל אחד ואחד. כמ"ס יתה; ח"ה של כל אחד; כמ"ס היו בכל אחד. [ע"פ] שלחנות של שיש שבין. לא שלחנות של שיש שבין. כ"כ כמ"ס ד"ט ועין מלאכי.

תוספת הדרשים

ד' תי"ט ד"ה השעים וכלם כו' דמני מנייה זכריה כו'. וזהו מנייה סבירושלמי מונה רק מה שישלע על בית שני והוא מטון איג שמוס בן ד' דהיינו נמני כולם קן ל"ה ובמלאכי מתלה עד בית הני אהר כי וזה כי וזהו וליך לא שייך לביה הקרקע וזכריה ל"ה הם מקריים ואלו בלן קום להחיק ואלו ותיק ורני הוא לא פליג רק שהוא סובר כמה נילאות הם שייך לעמוד גם בללו ובין ראשון לציון

ה' בפסחה מי שכה תמיד כו' נגמרה סר משה זו אהר מ"ח מנייהו היו שומעין כו' אמר ר"א קן דגלתי כו' מרת פתח הקצרות מחילי משה זו מי שזכה בתמיד כו' [ויש לעין בזה בסוגיא דיומא י"ד ע"ב ומנייהו מי שזכה בדיוטין כמ"ס וכו' שם וכן נלחמי ס"ו מה תמיד ומוספין ע"ס] ועין יש סדר ל"ה:

באורי הגר"א

ד' השקו את התמיד. כדי שיהיו נמשכין הסיכות. כדי שלא יא' ח"ו כספס עיפשי

תפארת ישראל בועז

ל"ה לככות שהיו סביב לכותלי הריכל [כמדות פ"ד מ"ג]: כו' הם מספר הכלים שזריטין לעבודת היום. ומניחין הכלים על השלחן שעומד בצד מערב של כבש המזבח [כשקלים ס"ו מ"ס ומ"ו]: כו' השקויה סמך לשחיטה כדי שיהיה נפסטי עורו יפה [כמ"ס ד"מ פ"א]: כו' והמיד טעון בקור ממוס ד' ימים קודם שחיטה: כו' שמה הומס ציני ציני. דאע"ג שכבר האיר השחר, אפ"ה לא היו יכולין לבדוק יפה ציני אבוקה: ל' נטרטו: לא ר"ל למקום הטבעות שקבועות בארץ בלשונה של מזבח [כמדות פ"ג מ"ס]: ל"ב) כדי ללוחו להתמיד בשעת שחיטה [כמ"ס]: ל"ג) דלריך לשטחו על ירך המזבח זכונה: ל"ד) ר"ל על אורו מקום: ל"ה) ר"ל עמודים נגמין סחוח מקומה איש, כדי שיהיה נוה לתתו זו ולהפשיט: ל"ו) החיכות מרובעות של עץ ארז היו קבועין על ראש העמודים. דהעמודים של שיש היו, ואין האונקלי נלחח בארץ יפה: ל"ז) בהרביעיות של עץ: ל"ח) ר"ל ג' סדרים אונקליה היו בהרביעיות, כו' לדי העמוד, ולא במערב העמוד, כדי שלא יתפכו המפשיטין אחריהן ל"ה) ל"ט) א"ה הקרבן: מ) ר"ל מממת שהיו העמודים נגמין, כמ"ס

(ב) אולם ציור של בית המקדש שנספך מדות צ"ס, וכ"כ בציור צ"המ"ק של רהו"ט צמטיות סוף מדות, כראה שיהיה הבית מצמתיים ברוק מחילות וסער, סביב להעמודי ככסין שחולין כסן. והטבעות שמכניסין בהן לואר הבהמה היה מנחין, בין הבית המצמתיים למוזבח. והנה מה שציינו הטבעות מתין לבית המצמתיים. ל"ל דיפה ליידי כן, דהרי צעין ושחט אותו על ירך המזבח. ואם יהיה מחילת בית המצמתיים מססיק בין מקום השחיטה למוזבח, א"כ לא ישחטה על ירך המזבח, כדקאמריין כה"ג צ"ס (זכריה דג"מ א'), דמ"ס מוכר הכיור מנין המזבח לשה: הריכל. ותו הרי מ"ס אמר' [זכריה ל"ו א'] דאין שוחטין קדשים קלין בלשכות המזחות לקדש, מדכתיב לפני אהל מועד, למטוטי לדי לדרים כמ"ס רס"ו, א"כ ה"ג טבעות. ולכפי על כרחך ל"ל הטבעות לא היו תוך היקף מחילה [ועמ"ס מדות פ"ג ס' ג']. מיהו תמהי דא"כ למה יכניסו להתמיד קודם שחיטה לבית המצמתיים, והרי הטבעות נלחחו כסן במוך היו. ותו מניל ח"ה שהיו שם כלל מחילות. ואדרבה מש"ס [יומא דע"ו ב'] דקתיב כל רוחב הזרה לעומת המזבח, לא הוכיח המחילות א"ו רוחב בית המצמתיים בכלל. וגם במחילתו אמר' על המצמתיים, ועליו שמונה עמודים נגמין, ואי נימא שהיו מחילות סביב לבית המצמתיים, הול"ל והיו בחובו שמונה וכו'. לבן ליל שלא היה שם מחילות ושער כלל, רק כל אורו מקום שסיו עליו הטבעות והמחילות נקרה בית המצמתיים,

בית כור (כ"ב פ"ו מ"א), דככולס פירושם מקום שיש שם אותו דבר שמוכר. ובהו מהורין קו' חוס' לרש"י [סוכה ל"ו ב' ד"ה בשנת] דעני ללכיוי לבית הכסא משמע דמוקף מחילות, והרי קמן דכמה דברים וקראו בית אף שאיין מוקפין מחילות: (ג) כך כתב רהו"ט בשם הראב"ה (מדות פ"ג מ"ס). ודר"ב כהב שהיו ג' סדרים אונקליה בכל רביעיות. זו למעלה מזו, כדי לתלות בן בהמה גדולה או קטנה. וק"ל כיון שכבר היו העמודים נמוכים סחוח מקומה איש, כדי שיהיה נוה להפשיטה

י מי שוכה כו' ה' ט"ז
 יובל יל ע"ל מ"ה ט"ז ט"ז
 מ"ה ט"ז: ר"ב: מ"ה ט"ז
 ט"ז: ושרת: מפתחות
 אחר כו' ושרת בוק ג"ס
 ט"ז ט"ז: ושרת: מפתחות
 ט"ז ט"ז: ושרת: מפתחות
 ט"ז ט"ז: ושרת: מפתחות
 ט"ז ט"ז: ושרת: מפתחות

שנוי וספחאות
 ר' מי שוכה כו' נ"ט
 מי שוכה: והמנונה:
 כמ"כ: ובדשן המנונה:
 היו ספדיו: ב"ק
 .. מקדש: לפני
 ושרת: מפתחות: ג"ל
 ובק"מ: ובמ"כ: ושני
 לר"ק: (מ"ה): בק"מ
 ובמ"כ: ושרת: מפתחות
 קבין: בכל המקומות
 קבין: ושרת: מפתחות:
 בק"מ: ובמ"כ: ושרת: מפתחות
 אחד יורד לאמת השחי
 ואחר פוחת כיון: ד"ג
 ..לאמת: שחי: בק"מ
 ..אמת: שחי: כמ"כ
 אחד יורד לאמת
 השחי: ואחר שרוה: פוחת:
 וכל: כמ"כ: ו' (וכס)
 ..לאמת: השחי: ..
 ז' לפשפ' הפגוני:
 כ"ק: אפוני: ושני
 שפשינ': כמ"כ: שני
 אחד: כמ"כ: ואחר
 כמ"כ: אחת: ונאחת:
 (מ"ע): ו' עליה: כמ"כ
 ליתא: וכנס: כמ"כ: ושרת:
 מפורש: ע"י: יחזקאל
 וימ"ר: כמ"כ: ויחזקאל
 שואמר: ויאמר: וכל: כמ"כ
 (וכס: שפשינ': לא יפוח:
 ואיש: לא יבא: סגור):
 כמ"כ: ואיש: אל יבא:
 כ"ק: לא יפוח: וני
 וליחא:

תוספות חדשים
 כד"ק: ונמצא: כמה: פעמים
 שכיח: ע"י: פירושים: או: ק"ו
 על: ניה: סי' או: לעמוד: וכו':
 משגיח: ב'ר: הקשות: ולכן
 הרמז'ס: בחבורה: שמכ"כ
 כצנן: לעמוד: כמ"ס: לא
 שיד: עמ' זו: הכה: סמך
 הצינים: הם: וד"ק: ..
 (מהח"ס: ז'ל): ..
באורי הגר"א
 ר' מי שוכה: כמ"ה: כ"ו
 מהותן: ויעין: בסדר: משניות
 וכן: כ"ס: מתקן: כל: הטעויות:
 היו: מקיימן: קודם: שמתחיל
 ליתכן: מעט: אבל: לא: הניח
 כדי: שימחו: מיד: בפתוחה:
 השער: קודם: הדישון:

ר"ע חוכה ד' כ"ז
 * ע"י: ויחזקאל: ד"ה: ט"ז: שומר
 הנכנס: ושל: ז' בספר: הפתח
 דלוחו: ע"י: כמ"כ: ט"ז: ד"ב
 ל"ה: יהודה: (האבת: אחיו):

נגררת ע"ג קרקע חוס' פ"ק דיומא ד' י"ו. ומ"ס הר"ב
 שעליהן מדיחין הקרבים כרתנו צ"ל דלקמן כוף משנה ב'. ותנן
 נמי בשקלים פ"ו משנה ד' שמונה שלחונו של שיש צבית המעצבים
 שעליהן מדיחין את הקרבים. וכתבו הסו"ם ע"ז דלע"ג דתנן
 בסוף מדות מן השלחונו לנכסים ד'.
 אפ"ה קרי להו צין העמודים. ואע"פ
 שרמזים ר"ל. לא יצאה צהמה
 נגררת בדרך שנוף הבהמה גדול
 ומניע לשלחונו. כדליתא ב"ר
 דכשרמזים כבשי התמיד על הגמלים
 היו נגררים בדרך. ט"ז. ולפי מה
 שלכחצו במדות [פ"ה מ"ב] צטס
 הרמז'ס מעיקרא לא קשיא ולא מירי.
 שהא פתרש מן השלחונו לנכסים
 ד' מהלמע השולחונו כו': ר' דומה
 לחרק גדול. פירש הר"ב חרק
 מחזיק ג' קבים וזה לא היה מחזיק
 אלא קבים וחצי. ויש לתמוה מאי
 גדול שייך בחרק. כיון שאין נקרא
 חרק אלא המחזיק ג' קבים. ובמבנה
 שבגמ' ל"ג גדול גבי חרק. וכן צפירוש הרמז'ס גם בחבורו
 פ"ג מה"ה. ואין ספק אלא שנשתכחו הגרסאות מההיא דמתני' ד'
 פ"ה אך הר"ם העתיק ב"כ גדול צפי' משנה ג' פרק י"ב
 דלכיס: ז' "לשער הגדול. עמ"ס במשנה ב' פ"ד דמדות:

לחם נתחלת עובי הסוה"ל שהיה עובי שש אמות ולתחת
 אחרות לסוף עוביו לד פנים וב' שפשינ' (הכך ב' פתחים
 קטנים אחד מימין שער הגדול [ואחד משאלו] רחוק קלת מן
 השער. אחרו שבדרום כתיב סגור יהיה לא יפוח. צל
 עהוד ומסחמא קן היה צבית עולמים. אבל שפשינ' בצלפון היה
 ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.
 (" כמ"כ ד"ר ין.)

פוחתו על ידי חור האלו שחזר צו ידו עד השחי וכסף ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

פוחתו על ידי חור האלו שחזר צו ידו עד השחי וכסף ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

פוחתו על ידי חור האלו שחזר צו ידו עד השחי וכסף ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

ר' מי שוכה בדישון מזבח הפנימי והמנונה.
 היו מקדימי"ם) וארבעה בלים בידם.
 המזינים. (והכוונת.) ושתי מפתחות: המני
 דומה לחרק גדול של זבובים) מחזיק
 קבין (וחצי"ם). והכוונת לקחתן גדול של
 זבובים. ושתי מפתחות) אחד יורד לאמת
 השחי ואחר פוחת כיון: ז' בא לו לפשפש
 הצפוני"ם). ושני פשפשינ' היו לו לשער
 הגדול) אחד בצפוני"ם) ואחר בדרומי"ם).
 שבררום לא נכנס בו אדם מעולם. ועליו
 הוא מפורש על ידי יחזקאל (פ"ה) ויאמר
 אלי ה' השער הזה סגור יהיה לא יפתח
 ואיש לא יבא בו כי ה' אלהי ישראל

לחם נתחלת עובי הסוה"ל שהיה עובי שש אמות ולתחת
 אחרות לסוף עוביו לד פנים וב' שפשינ' (הכך ב' פתחים
 קטנים אחד מימין שער הגדול [ואחד משאלו] רחוק קלת מן
 השער. אחרו שבדרום כתיב סגור יהיה לא יפוח. צל
 עהוד ומסחמא קן היה צבית עולמים. אבל שפשינ' בצלפון היה
 ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

פוחתו על ידי חור האלו שחזר צו ידו עד השחי וכסף ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

פוחתו על ידי חור האלו שחזר צו ידו עד השחי וכסף ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

פוחתו על ידי חור האלו שחזר צו ידו עד השחי וכסף ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

שאלו עניות במקום עשירות. ולא עשאים אלא של שיש. לפי שהיה
 מרתה ומסריה והשיש מקרר ומלנן. ומעמידו שלא יסריח:
 ר' המני. לשון זבמה בעמא דומה לל ופיו רחב: והכוונת קיפון
 צל' ערבי קרין אלכו"ז: שני מפתחות. לפוח ב' מעגלים
 שפשינ' הלפוני: חר"ב. כלי שמחזיק
 ג' קבין ולשון חר"ב חרי וקב. ודומה
 היה לחרק. אבל לא היה מחזיק
 אלא קבין וחצי. ואל זבוב היה: אחד
 יורד לאמת השחי. הפשפש הלפוני
 דתן לקמן צל' לו לפשפש הלפוני
 היו לו ב' מעגלין האחד היה למטה
 צפנים בחזיתו של פתח והיה הכסן
 הרולה ליכנס מכנים אמת ידו בחור
 שבכותל עד בית השחי שלו ופוחת
 צידו דרך פנים והאחר פוחת במפתח
 מיד צל' עורח כשאר כל הפתחים:
 כיון. כמון [פסחים ז' ע"ב] ישנה בדפוס
 ויקבענה כיון. כלומר מ"ר צל' עורח:
 ז' ושני פשפשינ' היו לו לשער
 הגדול. הוא שער ההיכל והיו לו
 לחם נתחלת עובי הסוה"ל שהיה עובי שש אמות ולתחת
 אחרות לסוף עוביו לד פנים וב' שפשינ' (הכך ב' פתחים
 קטנים אחד מימין שער הגדול [ואחד משאלו] רחוק קלת מן
 השער. אחרו שבדרום כתיב סגור יהיה לא יפוח. צל
 עהוד ומסחמא קן היה צבית עולמים. אבל שפשינ' בצלפון היה
 ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

פוחתו על ידי חור האלו שחזר צו ידו עד השחי וכסף ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

פוחתו על ידי חור האלו שחזר צו ידו עד השחי וכסף ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

פוחתו על ידי חור האלו שחזר צו ידו עד השחי וכסף ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

פוחתו על ידי חור האלו שחזר צו ידו עד השחי וכסף ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

פוחתו על ידי חור האלו שחזר צו ידו עד השחי וכסף ידו עובי וט"י מגעול אחר שבו שפחה אלתר צלי קורח.

קול של כ"ג בטעה שהוא מוכיר את השם כו'. שהכניס והעם העומדים בעורה היו אמרים בשכמל"ו כדתן במשנה ב' פ"ו דיומא ועל אחוה קול הוא אומר כן. הלא שמיחסו לכ"ג שהוא ראש המדברים. ואין נראה שהוא קול של כ"ג לבדו נשמע עד יריחו.

דבאלמא קול גביני כרוז אוחו הא"ס שכתו גביני היה לו קול גדול שנשמע למרחוק כל כך. אבל להחליט על כל כ"ג. א"ל לומר כן. דלמא לא היה לו קול גדול [וכן מוכח ליבנה דמתני' דקתני בטעה ס' ולא קתני כשמוכיר הלא דלאו בהזכרת כ"ג לחוד תלא]: ה' והניחו וילא. פי' הר"ב אבל מיד לא היה מוליאו כו' עד לאחר זריקת התמיד שהיה עושה הטעה ב' נרות כו' וכ"כ עוד לקמן. וכן שניו בפ"ו דהטבת שתי נרות קודמות לקטרת וכאזל שאל דס"ל ה"י. אבל בפ"ק דיומא משנה ב' חנן ומקטיר

את הקטרת ומטיב את הנרות. והיה כרצון וכמ"ס שם בס"ד. ובחד קרא קח מפלגי. דכתיב בצוקר בצוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה. אבל שאל סבר בהטיבו והדר יקטירנה. ורצון בעידן הטבה תהא מקטיר קטרת דלח"ה בין הפרטים דכתיב (שמות ל') ובהטלת אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. ה"ל דכרישא ומליק נרות והדר מקטיר קטרת של בין הערבים. והתניא מערב עד בקר. אין לך עבודה שששה מערב עד בקר אלא זו בלבד. כלומר זו מערב עד בקר. ולא אחרת. אלא מאי קאמר רחמנא בעידן הדלקה כו' ה"ל בעידן הטבה כו'. גמ' פ"ק דיומא ד' ע"ו. ונמלאת למד לדרבנן זריקת דם התמיד קודם להטבת חמש נרות וכ"כ הרמב"ם בפירושו ספ"ו וכן בהזכרו פ"ו מה"ס: שתי נרות מורחיות. כחכ סר"ב האי הגא סבר מנורה

מחזן לפרוכת העדות. עדות הוא שהשכינה שורה בשראל. זו

(1) למבלי' בלע"ו: מבור. שם מקום: ה' ובאחרונה. שלא היה רק מעט דשן. ולא היה יכול ליקח בחפזו. כיצד שאר הדשן לתוך העטי: והניחו. לפני שם וילא. אבל מיד לא היה מוליאו שניו שלרץ לתת הדשן הלא המוצח קדמה כמו דשן המנורה ממחזן עד לאחר זריקת

התמיד שהיה עושה הטבת שתי נרות ונותר הפלמח דשן המנורה. ואז היו שניו מוליאו זה הטני וזה הכזו ובספין הדשן במקום אחד הלא המוצח. ובלע"ס שם במקומן: ומצא שתי נרות מורחיות דולקים. האי תנא כבז מנורה מורח ומערב היא מניחה ופמציא שמואל גם השאר דולקים וקטש שתי נרות מורחיות דולקים מכוס ושאר נרות אפי' דולקים מלבן ומדשן. והילו שתי נרות הם מלאן דולקים. איש מכבן. ועוד מכוס דקתני בסיפא מלאן בכזו

לאלו מורחיות. חוזר ומדליקן. ובשאר נרות מלאן בכזו. אינו מדליקן עד הערב: מדרשן את השאר. חמש נרות שללד מערב מסיד מסן השמן הישן והפחילה הישנה והדשן ונתון הכל בכזו ונתון שמן חדש ופחילה חדשה. ולאחר שחיטת התמיד זריקת דמו מדשן השני מורחיות ונתון בהן שמן ופחילה חדשה. והא דמפסקא ההטבה בשחיטת התמיד זריקת דמו. והיו מטיבין כולן יחד משום דכתיב (שמות ל') בבקר בבקר בהטיבו את הנרות את המרה חורה חלק ההטבה לפני בקרים ועבד הטבת חמש נרות זרישא והדר הטבת ב' נרות משום דכיון דתחיל עבד רובא. והאי ללא עבד שיחא והדר מד. מכוס דכתיב בהטיבו את הנרות [אין] הטבת נרות פחות מכניס. וה"מ בזמן שאין הגם. כגון לאחר שמה שמעון הלדיק. אבל קודם שמה שמעון הלדיק שהיה נר מערבי דולק תמיד בדרך כס כדחגיגא נר מערבי שנתן בה שמן כמות חכרוטיה ממנה היה מחיל

(1) איינע זיממבל. ובה

אם קילו של כה"ג פ"י ומה פי' מ"ל ל"ס פ"ג: אריא בן דבליא. יומא ל"ס כ"ג פ"ג: ה' ב' עזבה ברישן מוכח הפנימי. ה' פ"ג: נכנס ונמל המני. פי' פ"ג כ"ג מדיין ומפנין פי' ה' ב' שוכה ברישן הכערה. פי' שם פ"ג:

שנוי נוסחאות קול של כ"ג. כתיב ונכנס קולה. א"ר אליעזר בן דבליא עוים. כ"ק. ד'. אליעזר בן דלגיי. ולי' ר' אליעזר גס כמ"ב. כ"ג. א"ר אליעזר שני דגלי (2) עוים ועי' רל"ג. דבית אבא בהר סבור. כ"ג. ..בהרי. ולי' כתיב (2) ונכנס. ; נכנס"ב לבא בקרי הסבור: ה' ונמל המני. כתיב ונכנס"ב. אית המני: כ"ד. נוסל המני. והיה חזון. כתיב הית. שתי נרות מורחיות דולקים. כמכ"ב ד"ו דולקות. כמכ"ב לפניו דולקין דג"ל מורחיות. כתיב שני נרות מורחיות דולקים.

תוספת חדשים יומא ר"ה קרא של כ"ג פי' שהוא קול של כ"ג לבדו כו'. ויומא דף כ"י ע"ב מוכח דעל כ"ג לבדו נאמר דלח"ה שם על גביני כרוז ואף ע"כ כ"ג משוכת ממנו כו' גס מוכח שם דלא על כל כ"ג נאמר דלח"ה שם וכבר אמר פ"ק פ"ג אהא היה משנה כו' גס מדשלא אגריסוס מהנות לגביי על שמע קולו ג' פ"סאה ש"מ שלא היה סכיה מ"ס על יוד פ"סאה לריחו וכן נמכ עוד למעין שם:

ראשון לציון באר שנה אמר ר"ה בן דגליי עוים כיון כו' ומה ל"ס ע"ב ושם איתא א"ר יוס בן דולגלי עוים היו לאלא כברי מבר כו'. יעמ"כ איתא א"ר אליעזר בן דגליי עוים היו לאלא כברי מבר כו'. ועד דיוקן וי' וי' כתיב כדברי ל"ב הרן יעור מהרגמין ארעא דמורו: ת"ח ר"ה קרא של כ"ג כו' והין נראה שיהא קול של כ"ג לבדו כו' י"ל מ"ל: באורי הגר"א ה' שם כ"ה. ל"ל שלא היה מחיל נדישו המנורה עד שהיה גזר דשן מוכח שלא היו עשוין שני עבודות חד. וכן אמרו כיומא דשן מוכח הפנימי קודם לרישן המנורה:

י כ י תפארת ישראל י כ י

החילון, והרי דישון המנורה א"ל להוליאו עכשו עיין, מדיסיב השחא רק ה' נרות, וכ' נרות האחרונים לא ייטיב עד אחר הקטרת הקטרת. לכן היה ממחזן ג"כ מלהוליאו דישון הקטרת עד אחר הטבת גס ב' נרות האחרונים, כדי להוליאו ב' הדישונים יחד, ויבטו שיהיו כנס פסח א' יחד, דאסור להטריח קמי שמיא כניכול להנרות ניסים שלא לזוקן, כהך מעשה דרבא (תענית י"ד ב'): (ע"ה) לראב"ד [פ"ג מנחות] דקיי"ל כמ"ד בהמשך מנחה ומערב מונחים נרות המנורה דהיינו ג' קנים למנחה ונ' קנים למערב. הך מ"ד ס"ל, דנר שהוא שני לנר החילון שבמנחה הוא נקרא נר מערבי, מדהוא הנר מערבי הראשון לנר היוהר מזרחי [כן פי' רש"י שנת כ"ב ב' ד"ה נר מערבי]. וא"כ סביר קאמר הכא שכשמלא ב' מנחות דולקין מניחן דולקין במקומן. דמזרידן לכניה ב' נרות להטיבן עד אחר הקטרת [לשיל ס' ה'] וגם לרץ שמנר המערבי יתיה מדליק תחלה וכו' יסיים [כמנחה דפ"ג ב'], לפיכך גם הנר הראשון של מנחה, מניח מלהטיבו עד לבסוף, כדי שיהיה ניכר שהנר השני הסמוך לו הוא הנר המערבי. [ודבורחי פרשת בהעלותך, למ"ד מנחה ומערב מונחים, היה כל פי הפחילות פוטים לנר מערב. אב"ב תנאים י' דברי רש"י במנחות (ד"ל ב') שכתב, דלמד מנחה ומערב מונחים, איתו הנר החילון שלנר מערב נקרא נר המערבי. לא זו שסודי דברי ע"מ כמסכת שנה (ס"ל), דשם כתב דלמן מיד הנר הכ' מנחה נקרא נר מערבי, אלא שבוחר גם דברי הפאננה כאן, שאמרה שמיח ב' המנחות דולקין, והרי מנר המערבי לרץ להחיל ולסיים כלעיל, וכי' המנחות לא היה נר המערבי של רש"י. ואפשר דרש"י דמנחה הנ"ל כ"ג כמנתי' דין מלת מנחות אלא מערבות, וכמ"ס המנחות פ' בהעלותך למכ"ס

הוא קול הכה"ג עלמו [כיומא ד"ב פ"ג], ואשתמיטתא לכתו"ע שכתב דקול העוים בשכמל"ו הוא שנשמע למרחוק. ואעפ"כ נ"ל ככתו"ע דכוון בדרך הטבע נשמעו כ"כ מרחוק ולא דרך נס, דמה תועלת נמה שיהיה כל הנסים הללו, ולא עבד קוב"ס יתא ככדי. וכן משמע נמי כיומא [דכ"א א'] דלא קאשיב התם להך כדתי' אינן ניסים שכניהת"ק. וכן משמע נמי מתוס' שם, וכתום [יומא ד"ב ב'), והגם ש"ל דיוסא דכרתי כרתי לא קאשיב. ומברברו חוס' זה מתורן נמי מה שאומד התנא בכל א' מלת בירוחו, ולא כלס יחד. לאשתמיטן דלא היה נשמע ככולן כשום, ובאחר מכן לא היה נשמע רק קול הכרה כעלמא, וגם לא בכל זמן וקבל אדם, דא"כ למש שיגר לו אגריסוס מתנות לגביי [כיומא ד"ב ע"ב]: (ס"ה) שם מקום רחוק מירושלים: (ס"ה) בהיכל היו עומדים שולחן בלשון ומנורה בדרום, ומנחה מכיון בין שניהן, משוך קלת כלפי חוץ. וכוון משלים אורך ההיכל ולפנים [יומא ל"ג ב']. וליונתן בן עוזיאל [תוס' כ' פ"ג] היה גם למנחה הרב קרית וקופין. וכן משמע פספא דקרא שם. מיהו שיעור גבה ארצן ורחבן לא הוצרכו בשום מקום. ולפי הנראה, מדיה גס זר זבב סביב, ע"כ שהקרנות היה לפנים מהנר, ובזוהים קלת ממנו עד שיהיו ניכרים הטב (וחידוש הוא שלא נזכר מהם דבר בש"ס ובמכ"ס): (ע) להיכל: (עא) על רכפת ההיכל: (עב) לוקח בחפזו הדשן מהמוצח ונותן לתוך הטבל: (עג) ר"ל בהחרונה כשלא נשאר על המנחה אלא דשן מעט, שאינו יכול לחפזו ביודו, כיצד במכבדה את הדשן לתוך העטי: (עד) ר"ל הניח את העטי שם בהיכל, וילא. [והוא דלא הוליאו השחא. כ"ל משום דדשן הקטרת ודישון המנורה שיהיו נכלשין בדרך גם כשיתחום אלא מנחה

וצה היה מסיים כשהיה בל להטיב השני נרות מזהות. לא היה מדשן אלא הגר הראשון בלבד. ומטיבו ומניה הגר השני הכמוך לו דולק עד הערב שמדליק את הנרות וממנו מדליק כל הנרות האחרים. ואחר שהדליק את הנרות מטיבו ומדשן לנר זה בערב ומדליק. ואע"ג דכתיב

את השארתי. ומניח את אלו דולקים במקומם. מצאן שבבוש. מדשנן ומדליקן מן הדולקים. ואחר כך מדשן את

מטרה מזרח ומערב היא מונחת. ודלא כחנה דמשה ז' פירק י"א דמנחות ועמ"ס שם בס"ד: ומניח את אלו דולקים. כהן הר"ב ולאחר שחיתת התמיד וזריקה דמו מדשן השני מזהות כו' [ועיין לקמן בפ' הר"ב כד"ה מלאן שכבו וכו'. ומ"ס הר"ב] והא דמפסקו כו' משום דכתיב בצוקר בצוקר בהטבה את הנרות. דלין הטבה פחות משנים. הכי עדיף טפי שלא להטיב כי אם נר אחד מן הב' נרות מזהות. ולהטבה הגר הב' דולק. בלא להטיבו

עד הערב. כדי לפרסם הכס שהוא דולק תמיד. ומה שמטיב המש שלד מערב החלה ולא המש שלד מזרח ולכסוף שמים של מערב ונתם היה לו להדליק. ולא עביר הכי. משום דכתיב (ויקרא כ"ד) להטבה נר תמיד מחוץ לפתחת העדות יערוך אותה לפני ה'. אמרה תורה קבע נר להדליק ממנו שאר נרות. ואיזה זה נר שני של נר מזרח והוא קרוי נר מערבי דכי עייל בהיכל בההוא נר פגע ברישא. ואין מעבירין על המנות. ואיכא למימר בההוא חסוקם הנס והוקבע להדליק ממנו. ובנר ראשון אי אפשר דהא כתיב לפני ה' מאותו נר של נר שניה. שהוא לנר מערב. ואין נר ראשון קרוי לפני ה': מצאן שבכו. השנים מזהות. כגון לאחר שמתן שמעון הדויק מדשן ומדליקן מן הדולקים. לא שהיה נותן פתילה חדשה ושמן חדש כדרך הטבת הנרות שהרי לעולם אין מטיבין שני נרות מזהות אלא לאחר שחיתת התמיד. כדי להפסיק בין הטבת המש להטבת שמים. אלא מדשן היינו משאר הדשן בצדאש הפתילה היבנה ומנביחה ומדליקה. כדי להיות ניכר יפה הפסק שבין הטבת המש נרות לשמים. והם אין בנרות דולקים מדליקן ממונה העולה: וכדשן את השאר. זו הטבת המש הנרות כמותן פתילה חדשה וכמן חדש ומניחן כמותן עד הערב שבו ומדליק ומדשן דהא אינו כמו מדשן של שנים מזהות דלעיל: ולאחר שחיתת התמיד וזריקה

להטבה ראשונה קודם לרם התמיד (לרבען פשיטא דמיחא. דבהטבת נרות כתיב בצוקר בצוקר ובתמיד כתיב חד בצוקר את הכבש אחד תעשה בצוקר (במדבר כ"ה) ואמרי' יוקדם דבר שנאמר בו בצוקר בצוקר כו'. כמ"ס במשנה ב' פ"ו. ולאכזה שאלו דס"ל דרם התמיד קדים להטבה שניה אמרי' הסם בגמ' דררם בצוקר בצוקר דכתיב גבי בני גזרי עליס ולינס עינן לשם דהא לא קדמי למערכת שניה כמ"ס בפ"ג משנה ג' הלכך שדיקה חד אהטבת נרות דכתיב זהו תרי בקר ולהוו חלת וחד ארם התמיד דכתיב ביה חד בקר ולהוו תרי. והלכך מדרש הטבה קדים דהכא חלת והכא תרי. ורם התמיד קדים להטבה שניה דהכא תרי והכא תרי ומכפר עדיף דעולה מכפר [כדחנן סוף פ"ה דעריבן]. ומדלא אמרי' דהעלאת אברים [גמי האם מפסקת] ש"מ דליח לן למשמע שהיא מפסקת אלא חדא עבודה [ולפיכך לרבען דילפי דקמרת מפסקת על כרחך דס קדים לכולהו הפיכות ככ"ל]. ומיהו זריקה דס הוא דמקרי עבודה אבל שמיטה לא. והא דכתיב הר"ב לקמן לאחר שמיטה ל"ד אלא לאחר זריקה נמי וכמ"ס בכאן. וכן עוד לקמן בד"ה ומדשן את השאר כו'. וכדאיהא בגמ' שכתבתי וכן לא דייק הר"ב בלישניה רפ"ו. ומכאן אמי מוכיח דשמיטה לאו עבודה היא. כמ"ס משמח דגמ' במשנה ד' פ"ק דזבחים וההו"ס כס נחלבטו מאד להביא ראיה לדבר ולי נראה שזו ראיה פשוטה היא [ואע"ג דקבל והלך נמי מוקדמים

היה טעמיהו דכתיב הרשב"א בהטבה כו' ע"ט שאין עבודה וא"י אין ראיה. אע"ג דשמיטה התמלה. ומ"ס הר"ב ואע"ג דכתיב כו'. הכי עדיף טפי וכו' דקרא אסמכתא בעלמא הוא. ועי"ל דכיון שהטבה בהטבה ראשונה שתי נרות יתקיים קרא. ללא אהא אלא לומר דלא ליעבד שית בהטבה קמא. ועמ"ס בצד"ה ומטיב כו']: ומדליקן מן הדולקים. כתב הר"ב ואם אין בנרות דולקים מדליקן ממונה העולה. וטעמא פ"י ברפ"ו ועמ"ס שם בס"ד: (ה' בה"ט מהד"ב ד"ק ליהא למנות [לרבען פשיטא דמיחא] ונוספו בדאוסס שאתרי ע"ס מהד"ק ד' הלא. ועי"ל פ"ג. ומטיב

הנהו טעמיהו דכתיב הרשב"א בהטבה כו' ע"ט שאין עבודה וא"י אין ראיה. אע"ג דשמיטה התמלה. ומ"ס הר"ב ואע"ג דכתיב כו'. הכי עדיף טפי וכו' דקרא אסמכתא בעלמא הוא. ועי"ל דכיון שהטבה בהטבה ראשונה שתי נרות יתקיים קרא. ללא אהא אלא לומר דלא ליעבד שית בהטבה קמא. ועמ"ס בצד"ה ומטיב כו']: ומדליקן מן הדולקים. כתב הר"ב ואם אין בנרות דולקים מדליקן ממונה העולה. וטעמא פ"י ברפ"ו ועמ"ס שם בס"ד: (ה' בה"ט מהד"ב ד"ק ליהא למנות [לרבען פשיטא דמיחא] ונוספו בדאוסס שאתרי ע"ס מהד"ק ד' הלא. ועי"ל פ"ג. ומטיב

י כ י נ תפארת ישראל י כ י נ

בפירושו הכא, שכתב דנר הסמוך לפתחת הוא הנקרא נר המערבי, והוא הסמוך לו למורת סס ב' הנרות שמימי מלטיב עד אחר הקטורת. אב"ו ע"י בש"ס (ד"ג א') דגרסינן בהשנה מלא כ' נרות מערביים]. אבל הרמב"ם בחיבורו [פ"ג מנחות] כתב דקרוי"ל כה"ד דהמזרח לטון וררם מונחת, ונר האמלעי נקרא נר המערבי, ומשום שכל הנרות של המזרח, מולדד ראשי הפתילות לנר נר האמלעי, וראש הפתילה של נר האמלעי מולדד כלפי מערב. אי"כ ל"ג במתני' מלת המזרחיות, רק יניח הפתילה מלהיטיב הנר האמלעי והנר שבלדו וכ"כ הרמב"ם שם. [וג"ל דגרמ"ס נר שבלדו, היינו הנר הסמוך לאמלעי בלפון, כדי שיהיה נר המערבי טפי מימין דכנסה כ"ן, דימין מטיב טפי כיומא דל' ע"י וג"ג ב'). ואליהיק לפ"ו למ"ד מרח ומערב מונחת הרי היה נקרא נר המערבי הנר היותר אמלעי של ב' המזרחיות. התם ה"ט משום דנר הימני הוא המזרחי ולא המערבי. וגם לא אפשר כיומא אחריחא, דאם גם יניח מלהיטיב תתלה כו' ב' ו' מקלס המזרח בכל זו לא יהיה מושלך רק שיהיה הב' המזרחי יהיה נר מערבי מאותו שבקלס המזרח שהיטיב תתלה, ויהיה ג"כ ימני לנר הב' המזרחי שמיטיב עמו. אבל עכ"פ אין עינין שהנר שנגמנו נר מערבי להתחיל ולסיים עו, יהיה נר מערבי להנר שמיטיב עם הנר המערבי ביהד, ויהיה ג"כ ימני לו, וזה אי אפשר כשמונחים מרח ומערב. ועי' כשידור רכטו יעבדן וקל"ן]: (עו) ר"ל דהאר' הרי' נרות אפילו מלאן דולקין מלבן ומדשן, שלוקח בלבתים של זה הקטבים את הפתילות

הישינים מה' נרות הא"ל, ובזוף השמן הישן לתוך הסו, ומקנה ומקנה הנרות הטוב ע"י מחיהו זה קטנים, כדי שלא ילכלך אצבעותיו. ואח"כ נותן שמן חדש ופתילות חדשים בהן ומניחן קן [ולרמב"ם פ"ג מתמידין אינו מכנה דולקין רק מתקנן]. ולאחר זריקה דם התמיד מיטיב: נוסף זה גם ב' הנרות המזרחיות. כיהו בזמן שמעון הדיק שהיה נר מערבי דלא דולק תמיד בדרך נס, או לא היה מטיב בצוקר אחר הקטורת רק נר א', והיה לנר המערבי דולק עד הערב, דלא אחר שהדליק כל הו' נרות האחרים, היטיב גם נר המערבי והדליקן מחדש: (עו) ב' המזרחיות הניחן דולקין והלכין, ולת"ד לפון ודרוס מונחין, הניח נר האמלעי והנר שבלדו מלאן כלעיל: (עו) שכתבו אלו הב' : (עו) לא שמדשן כמו שמדשן שאר ה' נרות להסיר הפתילה והשמן הישן כלעיל דברי אין מיטיב ב' הנרות אחר הקטורת. רק ר"ל מדשן הב' המזרחיות, דהיינו שמסיר הפתם מראש הפתילות בלפון, וחוזר ומדליקן מן נרות האחרות, אם נשאר בהן דולקין. ובל זה עשה רק כדי לעשות הכר יפה להפסקה שטובה בין הטבת ה' נרות, להטבת הב' נרות, דאילו היה מניחן כבזוין ועומדין ולא היה מדליקן, היה יכול הרואה לחשוב שברפון הכהן היטיב ליהו להטיב ליהו וכמה שיראה. אבל כשחוזר ומדליק מיד אותן הב' נרות, או יטב יפה, שאותן הב' שהדליק הן אותן שפירך להניח מלהיטיב עד אחר הקטורת, ולאכזה

מצאן שבכו. מ"י: ס"ס: יא"ו יא"ח"כ מרשן את השאר. מ"י: ע"ס: ה"פ:

שנויי נוסחאות (את) אלו (דולקים). כ"ק ליה: כמכ"כ ד"ו. אלו ודולקן.

ראשון לציון מ"י ה"ט ד"ה ומניח את אלו דולקים פ"י והא דהטבה ראשונה קודם לרם התמיד לרבען כו' דכתיב: הללו מיטבין מן דולקין: לקטובים פ"ג מ"י ה"ט ד"ה ומניח וכו' והא דהטבה ראשונה קודם לרם התמיד דהטבת נרות כתיב בצוקר בצוקר ובתמיד כתיב חד בצוקר את הכבש אחד תעשה בצוקר (במדבר כ"ה) ואמרי' יוקדם דבר שנאמר בו בצוקר בצוקר כו'. כמ"ס במשנה ב' פ"ו. ולאכזה שאלו דס"ל דרם התמיד קדים להטבה שניה אמרי' הסם בגמ' דררם בצוקר בצוקר דכתיב גבי בני גזרי עליס ולינס עינן לשם דהא לא קדמי למערכת שניה כמ"ס בפ"ג משנה ג' הלכך שדיקה חד אהטבת נרות דכתיב זהו תרי בקר ולהוו חלת וחד ארם התמיד דכתיב ביה חד בקר ולהוו תרי. והלכך מדרש הטבה קדים דהכא חלת והכא תרי. ורם התמיד קדים להטבה שניה דהכא תרי והכא תרי ומכפר עדיף דעולה מכפר [כדחנן סוף פ"ה דעריבן]. ומדלא אמרי' דהעלאת אברים [גמי האם מפסקת] ש"מ דליח לן למשמע שהיא מפסקת אלא חדא עבודה [ולפיכך לרבען דילפי דקמרת מפסקת על כרחך דס קדים לכולהו הפיכות ככ"ל]. ומיהו זריקה דס הוא דמקרי עבודה אבל שמיטה לא. והא דכתיב הר"ב לקמן לאחר שמיטה ל"ד אלא לאחר זריקה נמי וכמ"ס בכאן. וכן עוד לקמן בד"ה ומדשן את השאר כו'. וכדאיהא בגמ' שכתבתי וכן לא דייק הר"ב בלישניה רפ"ו. ומכאן אמי מוכיח דשמיטה לאו עבודה היא. כמ"ס משמח דגמ' במשנה ד' פ"ק דזבחים וההו"ס כס נחלבטו מאד להביא ראיה לדבר ולי נראה שזו ראיה פשוטה היא [ואע"ג דקבל והלך נמי מוקדמים

היה טעמיהו דכתיב הרשב"א בהטבה כו' ע"ט שאין עבודה וא"י אין ראיה. אע"ג דשמיטה התמלה. ומ"ס הר"ב ואע"ג דכתיב כו'. הכי עדיף טפי וכו' דקרא אסמכתא בעלמא הוא. ועי"ל דכיון שהטבה בהטבה ראשונה שתי נרות יתקיים קרא. ללא אהא אלא לומר דלא ליעבד שית בהטבה קמא. ועמ"ס בצד"ה ומטיב כו']: ומדליקן מן הדולקים. כתב הר"ב ואם אין בנרות דולקים מדליקן ממונה העולה. וטעמא פ"י ברפ"ו ועמ"ס שם בס"ד: (ה' בה"ט מהד"ב ד"ק ליהא למנות [לרבען פשיטא דמיחא] ונוספו בדאוסס שאתרי ע"ס מהד"ק ד' הלא. ועי"ל פ"ג. ומטיב

